

40 let Kulturno športnega društva Predgrad

Foto: Bojan Štefanič

Grb Občine Kočevje, najvišje priznanje, ki ga podeljuje naša občina, je letos prejelo Kulturno športno društvo Predgrad za 40 let izjemno aktivnega delovanja na področju ohranjanja bogate tradicije Kočevskega in oživljanja podeželja. Z več folklornimi, glasbenimi in dramskimi skupinami uspešno ohranjajo bogato tradicijo naših krajev.

Humkovo nagrado za dosežke na področju kulture je prejel igralec Gašper Jarni, Verderberjeva nagrada je šla v roke Elvisu Podlogarju za dolgoletno uspešno delo na področju športa in dosežke v ju-jitsu, Kozlerjevo nagrado za uspešen gospodarski razvoj pa je prejelo podjetje iSmart. Podeljene so bile tudi tri plakete, in sicer Ernestu Deržku za izjemen prispevek k razvoju strelskega športa, Darku Hribarju za aktivno delovanje in spodbujanje prostovoljstva in krvodajalstva ter Zvezi borcev za vrednote NOB Kočevje.

Spremembe v vrhu Zdravstvenega doma

Župani enajstih občin iz jugovzhodne Slovenije so podali svoj odziv na nedavno zavrnjene zakonske spremembe, ki so jih predlagali v državni zbor. Zdravstveni dom Kočevje je dobil novega direktorja, ki zagotavlja, da bo imelo Kočevje eno najboljših pediatričnih klinik. Kočevski gasilci pa so prejeli dolgo pričakovano avtolestev.

Festival lesa je tudi letos priredil natečaj Prastol, kjer vsako leto prejme vse več prijav iz tujine. Približuje se sezona gripe, zato Zdravstveni dom Kočevje vabi k preventivnemu cepljenju, mi pa smo se poglobili v življenje posteljnih stenic, ki povzročajo vse več težav v evropskih mestih. Preverili smo tudi, čemu so namenjene nove tarče v Gaju. Več v novi številki Kočevske.

Foto: Žarko Nanjara

Novi direktor
ZD Kočevje

► stran 2

Iluzija miru

► stran 4

Stenice na
pohodu, tudi
pri nas?

► stran 5

Ob občinskem
prazniku

► stran 6

1. Evropski teden
mobilnosti 2023

► stran 8

Cepljenje proti
gripi

► stran 12

Sekirači

► stran 14

Milan Butina –
slikar in likovni
teoretik

► stran 16

Navkreber na
Strmo Reber

► stran 18

Festival lesa

► stran 20

Zlata šapa 2023

► stran 23

Novi direktor Zdravstvenega doma Kočevje

Vodstvo Zdravstvenega doma Kočevje je prevzel Emir Kuduzović. »Prioritetne naloge so stabilno finančno stanje zavoda, povečanje realizacije z uvajanjem novih programov ter širjenje obstoječih programov,« je navedel Kuduzović. Prvi koraki bodo kadrovske narave, zato je že opravil prve razgovore za položaj strokovnega vodje, pri delu mu bo pomagal tudi pomočnik za področje zdravstvene nege. Zelo pomembna bo tudi razširitev zdravstvenih timov, saj Kočevje v primerjavi s podobno velikimi občinami zaostaja po številu zdravnikov. »Treba bo sestaviti ekipo, ki bo s strokovnimi argumenti prepričala tako ministrstvo za zdravje kot Zavod za zdravstveno zavarovanje, da nam priznajo več timov,« poudarja Kuduzović. Kadrovsko bo treba okrepiti predvsem time družinske medicine, kjer pogrešajo

Foto: Ž. N.

tri družinske zdravnike. Tako kot prejšnje vodstvo pa nameravajo še naprej novačiti zdravnike iz tujine.

V Zdravstvenem domu načrtujejo tudi podrobnejše finančne analize, predvsem pri storitvah, ki jih zdaj izvajajo zunanji sodelavci. Naloga novega vodstva bo tudi izvedba vseh korektivnih ukre-

pov in predlogov, ki jih je podal nadzor, opravljen od januarja do maja letos.

Največja kadrovska okrepitev bo kmalu opazna pri pediatriji. »Prihodnje leto bomo imeli eno najmočnejših pediatričnih ambulant v Sloveniji, kar je bilo še lani nepredstavljivo,« je povedal

Kuduzović. Maja bosta namreč začeli delati pediatrijni iz Srbije, v kočevski zdravstveni dom pa se vrača tudi priljubljena zdravnica Edita Jusić.

Emir Kuduzović je zaposlen kot radiološki inženir na oddelku za teleradioterapijo na Onkološkem inštitutu v Ljubljani, kjer bo nadaljeval delo, in sicer po štiri dni vsak drugi teden. »Na Onkološkem inštitutu sem zaposlen že 20 let in službo opravljam z velikim veseljem,« je povedal Kuduzović. »Radioloških inženirjev primanjkuje in ker se ukvarjam z najbolj ranljivo skupino bolnikov, se čutim dolžnega, da jim na neki način še vedno pomagam.« Težav zaradi delitve dela ne pričakuje, a poudarja, da bi v takšnem primeru Zdravstvenemu domu Kočevje posvetil polni delovni čas.

Ž. N.

Kočevski gasilci dobili novo avtolestev

Na svečani prireditvi na mestni ploščadi je župan dr. Vladimir Prebilič Prostovoljnemu gasilskemu društvu Kočevje predal ključ novega vozila, in sicer težko pričakovane avtolestev.

Novo gasilsko vozilo z avtolestevijo je eno najbolj opremljenih tovrstnih vozil v Sloveniji. »Vozilo ima izredno nizko podvozje, kar mu daje potrebno stabilnost in mobilnost,« je poudaril Igor Kalinič, poveljnik Gasilske zveze Kočevje. »Vozilo je tako dovolj okretno, lestev pa dovolj dolga, da nam omogoča dostop do starega mestnega jedra in ozkih ulic.« Avtolestev proizvajalca Rosenbauer metz je dolga 32 metrov, s pre-

Foto: Ž. N.

gibnim lestvenikom pa omogoča dostop do težje dostopnih predelov, ostrešij, balkonov in pri prenašanju poškodovancev iz objekta. Vozilo je že preizkušeno na terenu, saj so z njim opravili že dve intervenciji.

Košara na koncu lestve z nosilnostjo 500 kilogramov je opremlje-

na s kamerami za nadzor okolice ter z več reflektorji, ima možnost namestitve daljinsko vodnega vodnega topa z velikimi pretoki količine vode in penila. Avtolestev je tako izdelana po naročilu in prilagojena potrebam kočevskih gasilcev. »Večkrat smo se srečali s

proizvajalcem, spremljali postopek proizvodnje in ter prek izkušenj na terenu prilagodili lastnim potrebam,« je povedal Kalinič.

Novo vozilo z lestvijo je največji enkratni vložek v opremo kočevskega gasilstva. Nakup v vrednosti okoli 775.000 evrov sta financirali Občina Kočevje in Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Vozni park PGD Kočevje je tako izpopolnjen, pravi Igor Kalinič: »Ključno je, da tistim, ki prostovoljno žrtvujejo svoje zdravje in življenje za pomoč in reševanje premoženja in življenja, zagotovimo varno in uporabno tehniko.«

Ž. N.

Župani razočarani nad zavrnitvijo predlogov zakonodajnih sprememb

Na tiskovni konferenci 12. oktobra so župani in predstavniki enajstih občin jugovzhodne Slovenije in Posavja podali svoj odziv na nedavno zavrnjene predloge sprememb zakonodaje, ki so jih v državni zbor vložili s skupno več kot 31.000 podpisi. Ti so se sistematično lotevali dolgoletnih izzivov težavnih socialnih okolij s poudarkom na ureditvi razmer za otroke in izobraževanju, in sicer predlogi za spremembo zakonodaje o socialnovarstvenih prejemkih, o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, o urejanju trga dela in o voznikih.

»Popolna zavrnitev nas je presenetila,« razočaranja ni skrival kočevski župan Vladimir Prebilič. »Ne samo za nas kot župane, ampak predvsem za prebivalce jugovzhodne Slovenije.« Župani poudarjajo, da obstoječa zakonodaja in njeno izvrševanje nista zadostni. »Država kaže veliko stopnjo nerazumevanja, težava pa je tudi slabo medresorsko sodelovanje, ko gre za širše izzive v slovenski državi,« je povedal Gregor Macedoni, župan Mestne občine Novo mesto.

»Izčrpali smo vse vzvode, ki jih imamo v državi,« je povedal Prebilič, a dodaja, da bodo poiskali nove

načine, če državni zbor ne pripravi novih predlogov. Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide je namreč sprejel sklep, da do konca leta 2023 pripravi zakonodajne spremembe, ki bodo ustrezno naslovile romsko problematiko, zlasti z vidika vključevanja Romov v družbo. Natančni koraki še niso znani, a so župani pripravljeni na sodelovanje, saj so prepričani, da so bili njihovi predlogi korak v pravo smer.

Župani pričakujejo, da se bo država izpostavljenih problematik lotila prioritarno in z vso resnostjo. Eden ključnih ciljev je ureditev

razmer otrok iz težavnih socialnih okolij in uspešno vključevanje vseh otrok v osnovnošolsko izobraževanje. Župani so tudi izkazali zaskrbljenost glede trenutnih varnostnih razmer v lokalnih skupnostih, opozarjajo pa tudi na primere neenakosti pred zakonom in nekažnovanju prekrškov. »Posluha za naše predloge ni bilo,« je povedal Jože Simončič, župan občine Šentjernej, »sem pa nad tem stanjem zaskrbljen, saj to predstavlja odtujevanje politike od ljudi, med katerimi raste nezaupanje do države.«

Ž. N.

Pesmi svobode

Ob 80. obletnici Zbora odposlan-
cev v Kočevju je v športni dvorani
nastopil Partizanski pevski zbor,
ki spada med starejše pevske
zbove v Sloveniji, saj bo nasled-
nje leto praznoval 80. obletnico
svojega obstoja, njegovo osnov-
no poslanstvo pa je ohranjanje
pesmi upora in partizanske pesmi.
Ustanovljen je bil 20. aprila 1944
v vasi Planina pod Mirno goro
nad Semičem pod taktirko prof.

Karola Pahorja, ki je pod imenom
Invalidski pevski zbor zbral prvih
17 pevcev iz partizanske bolni-
šnice nad vasjo Planina, kjer so
ranjeni borci okrevali. Trenutno
zbor vodi mladi zborovodja Jakob
Barbo.
»Naše sporočilo je, da naredimo
vse, da naši zanamci teh pesmi ne
bodo pozabili,« je poudaril Jožef
Roškar, predsednik pevskega
zbor. Partizanski pevski zbor je

namreč s pobudo dosegel, da so
izvajanje partizanske pesmi vpisa-
li v register nesnovne kulturne de-
diščine v Sloveniji. »Komisija pri
Etnografskem muzeju Slovenije je
pobudo sprejela kot primerno,« je
poudaril Roškar. »Tako da bo iz-
vajanje partizanske pesmi od zdaj
del slovenske kulturne dediščine,
kar pomeni, da bo pesem obstala
tudi v bodoče.«
Ž. N.

Foto: Ž. N.

Dobrodelna licitacija penine

Po uničujočih avgustovskih popla-
vah so se klicu na pomoč odzvali
tudi Rotary klub Kočevje. »Po nes-
rečnem dogodku smo se v Rotary
klubu nemudoma odzvali in takoj
začeli zbirati sredstva,« je povedal
Alojz Ivančič, predsednik Rota-
ry kluba Kočevje. »Zbirali smo
jih zasebno kot tudi podjetniki,
pobudi za zbiranje sredstev pa se
je odzvalo tudi gostišče Ribič, ki je
prispevalo štiri steklenice vrhunske
penine.« Večkrat nagrajena penina
rose iz Radgonskih goric, preje-

Foto: Ž. N.

mnica platinaste medalje Decanter,
je zorela na dnu kočevskega jezera,
s pomočjo Potapljaškega društva
ponirek pa so jo dvignili na površje
in postavili na licitacijo. Z glasbe-
nimi vložki jo je popestril mladi
reški kitarist Frano Živkovič.
Zveza Rotary klubov Slovenije
je za pomoč prizadetim v poplavih
zbrala že več kot 250.000 evrov.
»Sredstva, zbrana na licitaciji,
bomo namenili Rotary klubu v Slo-
venj Gradcu,« je povedal Ivančič.
Ž. N.

Uvodnik

Žižkov govor na odprtju knjižne-
ga sejma v Frankfurtu je vzne-
miril javnost, a je bil ta vsem, ki
vsaj malo poznajo njegove raz-
prave, še posebej blag in nič kaj
oster ali šokanten. Na razburjen
ugovor iz občinstva, da nasilja
Hamasa in Izraela ni mogoče
primerjati, je Žižek zagovarjal,
da neprimerljivega ne gre pri-
merjati in da le poudarja neena-
kovredno kritično obravnavo
palestinsko-izraelskega spora.
»Vojna je pekel«, mnogokrat
slišimo. Vojna je stanje brez-
zakonja, v katerem vzniknejo
najstrašnejši človekovi impulzi.
Da družba razpade sama od
sebe, iz notranjih nasprotij, je
dokaj pogost, a površen argu-
ment, ki pa razumljivo nastane
na podlagi vojnih grozot in
splošnega občutka brezsmisel-
nosti. Argument tako stopi na
področje esencializma – »takšni
so namreč po naravi« –, ki je pot
predsodkov do določene skup-
nosti, ali pa se sklicuje na nezna-
nje in nerazumevanje, češ da je
sovražnik nekdo, čigar zgodbe
ne poznamo, čemur je glasno
nasprotoval Žižek.
Glavno sporočilo frankfurt-
skega sejma je bilo, da so knjige
danes potrebne bolj kot kadar-
koli. To je res, a s tem ne mislimo
samo leposlovja, ki ga nekateri
berejo kot vaje v dušebrižništvu,
da se vsaj za trenutek poistove-
tijo s trpljenjem ljudi na drugih
koncih sveta. Žižek navaja pri-
mer Karadžića, češ da genocida
ni brez poezije. Danes je pot-
rebno pozorno branje, da se ne
zapletemo s prej omenjenimi
slabimi argumenti, ki vodijo v
fatalizem, ki je bolj stanje senti-
mentalnosti, in ne razumevanja.
Vojna je pekel, a v peklu vlada
hudič, ki je po navadi precej ar-
tikuliran.

Žarko Nanjara
odgovorni urednik

OBVESTILO

Uredništvo časopisa Kočevska obvešča, da je **rok za oddajo prispevkov** za
oktobrsko številko **10. 11. 2023**. Gradivo pošljite na naslov **info@kocevska.si**.

KOLEDAR DOGODKOV

Občina Kočevje in Pokrajinski muzej Kočevje	Predstavitve monografije del Milana Butine	21. 11. 2023 ob 17:00	Kulturni center Kočevje
Pokrajinski muzej Kočevje	Zabava ob 70. obletnici Pokrajinskega muzeja Kočevje	3. 11. 2023 ob 19.00	Pokrajinski muzej Kočevje
Pokrajinski muzej Kočevje	Počitnice v muzeju: Igra pobega - Prideš, najdeš rešitev in pobegneš novim dogodivščinam naproti	30. 10, 2. in 3. 11. 2023 od 7.00 do 15.00	Pokrajinski muzej Kočevje

KDO?

KAJ?

KDAJ?

KJE?

Iluzija miru

Britanski zgodovinar Keith Lowe v svoji knjigi *Podivjana celina* opisuje vojno viхро, ki jo je v Evropi povzročila druga svetovna vojna. Dežela brez mej, brez vlade in dežela brez zakonja. Dežela brez institucij, kjer ni pretoka informacij, dežela brez bank, kjer denar ni več vrednosti. Dodaja, da si je danes kaj podobnega težko zamisliti in da je napor, s katerim se je Evropa spet postavila na noge, skoraj čudežen. Desetletja po letu 1945, poimenovana tudi Pax Europaea, so bila oklicana za najbolj mirno obdobje v Evropi po rimskem imperiju.

Evropsko iluzijo miru je prekinila vojna v Jugoslaviji in oči so se obrnile tudi na druge predele sveta. Vojna se ni končala brez posledic in ni prekinila etničnih napetosti, prav tako pa številne države niso opravile z medvojno kolaboracijo ali povojnim nasiljem. Z vojno v Ukrajini se je vojna spet prikradla v našo evropsko zavest, a podatki kažejo, da stopnja mirnosti v svetu upada že nekaj časa.

Nemiri na Bližnjem vzhodu

Dan po 50. obletnici jomkipurske vojne je palestinsko gibanje Hamas zagnalo operacijo *Nevihtha Al Aksa*. Približno tisoč Hamasovih pripadnikov je v koordiniranem napadu s kopna, morja in zraka prebilo meje, v prvem dnevu naj bi izstrelili kar tri do pet tisoč raket. Izraelske obrambne sile so se odzvale sunkovito ter začele vračati kopenske in zračne napade. Izraelska letala so po poročanjih napadla več kot tisoč ciljev, Izrael je evakuiral bližnja mesta ter mobiliziral 300.000 rezervistov. Medtem je v Izraelu umrlo več kot tisoč ljudi, večina civilistov.

»Pozivamo Hamas in preostale oborožene skupine, da nemudoma izpustijo ujetnike in prenehajo obstreljevati z raketami,« je povedala Agnes Callamard, generalna sekretarka Amnesty International. »Nikakršnega opravičila ni za namerno ubijanje civilistov.« Amnesty opozarja, da ima obremenilne dokaze o vojnih zločinih izraelskega bombardiranja ter o kršenju mednarodnega humanitarnega prava. Število žrtev v Gazi hitro narašča in po poročanju palestinskega ministrstva za zdravje v Gazi meri v tisočih, okoli tretjina je otrok. Nasilje se je razširilo tudi na Zahodni breg in vzhodni Jeruzalem, večajo se napetosti na mejah s sosednjimi državami.

Globalno povečanje nevarnosti vojne

Porajajoče nasilje je nadaljevanje trenda, ki je na svetu prisoten že dalj časa. Globalni indeks miru, ki ga pripravlja Inštitut za ekonomijo in mir (IEP) v Londonu, ureja seznam 163 držav in teritorijev po stopnji miru. Poročilo, izdano junija letos, razkriva, da stopnja mirnosti nazaduje že 15. leto zapored. Štiriinosemdeset držav je

Razdejanje v Gazi. • Foto: Wafa/Wikimedia Commons

zabeležilo napredek, stanje varnosti in miru pa se je poslabšalo v 79 državah sveta.

Najbolj mirna država ostaja Islandija, ki je na vrhu lestvice že od leta 2008. Sledijo ji Danska, Irska, Nova Zelandija in Avstrija, Slovenija je s petega zdrsnila na osmo mesto. Že osmo zaporedno leto je najbolj nemirna država Afganistan, ki mu sledijo Jemen, Sirija, Južni Sudan in Demokratič-

izdatke za vojsko v višini 180, 70 in 40 milijard dolarjev. Izjemno se je povečala uporaba oboroženih brezpilotnih letalnikov ali dronov, predvsem različnih nedržavnih oboroženih formacij, število napadov z njimi pa se je v tem času potrojilo.

Leto 2022 je bilo po oboroženih spopadih najbolj smrtonosno leto od genocida v Ruandi leta 1994. V severni regionalni državi Etiopije

2014 se je stopnja militariziranosti povečala v vzhodnoevropskih in baltskih državah. Po drugi strani pa se stopnja varnosti v državah zalivske Afrike v zadnjih 15 letih izboljšala, kljub nevarni bližini konfliktov v Sahelu, območju med Saharo in osrednjo Afriko.

Poročilo navaja tudi oceno gospodarskih stroškov oboroženih spopadov, ki so lani znašali 17,5 bilijona dolarjev, kar ustreza 12,9 odstotka svetovnega BDP-ja ali 2.200 dolarjev na osebo, porast pa je predvsem posledica ruske invazije na Ukrajino in povečanja potrošnje držav, ki so posredno ali neposredno vključene v vojno. Visoke ekonomske stroške beležijo še Sudanu in Afganistanu.

Plakat z ugrabljenimi osebami v Tel Avivu. • Foto: Oren Rozen/Wikimedia Commons

na republika Kongo. Večina naštetih držav na svojih koncih lestvice vztraja že od nekdaj.

Največ izboljšanje mirnosti je drugo leto zapored beležila Libija, ki ji sledijo Burundi, Oman, Slonokoščena obala in Afganistan. Najbolj mirna celina ostaja Evropa, najbolj nevarna pa sta področji severne Afrike in Bližnjega vzhoda. Izrazito se je povečalo število zunanjih konfliktov, od vseh 163 držav na seznamu je bilo od leta 2008 v vsaj en zunanji konflikt udeleženih 122 držav, samostojno ali kot del širših koalicij. Čeprav se je globalno gledano oboroževanje zmanjšalo, pa je absolutna potrošnja za vojaške namene zrasla, predvsem na Kitajskem, ZDA in Indiji, ki so od leta 2008 povečale

je v spopadih med etiopskimi silami, njihovimi eritrejskimi zavezniki ter tigrajsko ljudsko osvobodilno fronto umrlo več kot 100.000 ljudi, kar je po globalnem indeksu največje število žrtev od leta 1994. Za njimi indeks beleži 82.000 žrtev v Ukrajini, a dodaja, da je število verjetno veliko večje. Število žrtev zaradi spopadov se je povečalo v Maliju, s kar petkratnim povečanjem žrtev med civilisti, ter Mjanmaru. A je po drugi strani število žrtev padlo v najbolj nevarnih predelih sveta, v Afganistanu in Jemnu. Nasilje se je stopnjevalo tudi v Mjanmarju, še posebej od državnega udara leta 2021.

Sosednje države se hitro odzovejo na nevarnosti ob svojih mejah. Od ruske okupacije Krima leta

Prepoved protestov

Nasprotniki vojne in zagovorniki miru so stopili na ulice številnih evropskih mest, mnogokrat tudi z nasprotovanjem vladam svojih držav, ki so stopile na stran Izraela in zagovarjale njegovo pravico do samoobrambe. Tako so nemške oblasti prepovedale večino palestinskih protestov, podobno je nameravala tudi francoska vlada, a jo je na nezakonitost takšnega početja opozorilo vrhovno sodišče. Proteste so prepovedali tudi v nekaj kantonih tudi v Švici. Vojna na Bližnjem vzhodu pa je razkrila tudi nestrpnost, ki že nekaj časa kaže svoje zobe, povečalo se je število zločinov iz sovraštva, tako zaradi antisemitizma kot islamofobije.

Žarko Nanjara

Stenice na pohodu – tudi pri nas?

Začelo se je v Franciji, nadaljevalo na Otoku, težave s stenici pa so v preteklih tednih pestile tudi Ciudad de Mexico. Na udaru teh žuželk so predvsem velemesta, kot je denimo Pariz. Tako je francosko javnost že pred tedni razburil niz videoposnetkov, ki prikazujejo posteljne stenice v javnem prometu in kmalu so stenice postale državni sovražnik številka ena. Opazili so jih v kinematografih, šolah in celo bolnišnicah. Tamkajšnja vlada poskuša na vsak način zaustaviti paniko med ljudmi.

Celo tako daleč je šlo, da so učitelji pariške srednje šole zavrnili delo, potem ko so v več učilnicah, pisarnah in garderobah našli stenice. Francoski mediji so poročali, da so po državi zaradi zaskrbljenosti in čiščenja zaprli več šol, več dni je bila zaprta knjižnica v mestu Amiens. Po družbenih omrežjih so zaozkrožili tudi videoposnetki 'stenic' s pariškega letališča – v narekovajih pa zato, ker se je pozneje izkazalo, da to niso bile te žuželke. Oglašila so se tudi številna podjetja in strokovnjaki za zatiranje škodljivcev in poudarili, da v 99 odstotkih primerov, o katerih so poročali, res obstajajo grde črne žuželke, a da to niso stenice.

So pa v zadnjih tednih o podobnih težavah poročali tudi v mehiški prestolnici – tam naj bi jih prav tako zaznali na sredstvih javnega prevoza, v izobraževalnih ustanovah in še kje. Izvedena je bila dezinsekcija nekaterih linij podzemne železnice, konec septembra pa so začasno zaprli in ukrepali tudi v eni od največjih univerz v mestu. Viralen je kmalu postal tudi video iz Londona, ki naj bi prikazoval stenico na nogi potnika na podzemni železnici. A tamkajšnji župan Sadiq Khan je dejal, da ima londonski transport najboljše režime za čiščenje vsako noč. In dodal: »Pogovarjamo se tudi z našimi prijatelji v Parizu, da bi ugotovili, ali se je treba še česa naučiti, vendar zaradi različnih razlogov menimo, da se ta težava ne bo pojavila v Londonu.« Tudi bližje nas, na Reki, prebivalci že poročajo o prisotnosti teh zajedavcev.

Prav gotovo so prisotne tudi kje v Sloveniji

A prisotnost posteljnih stenic – latinsko ime *Cimex lectularius* – ni pravzaprav nič novega. »Na svetu so že več tisoč let in so pravzaprav vseskozi med nami. Včasih se pojavijo tudi v hotelih s petimi zvezdicami, njihov pojav in prisotnost pa nista nujno povezana s slabo higieno oziroma pomanjkljivim vzdrževanjem,« pojasnjujejo na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ). Stenice namreč privlači telesna toplota, kri in izdihan ogljikov dioksid.

K povečanju poročil o okužbah v razvitih deželah v zadnjih letih prispevajo potovanja po svetu, priseljevanje ljudi in odpornost proti

insekticidom. »Prav gotovo so posteljne stenice prisotne tudi kje v Sloveniji, vendar na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje podatkov o njihovi prisotnosti nimamo, saj o njih ni treba poročati,« navajajo. So pa za NIJZ tudi nekatera slovenska podjetja, ki se ukvarjajo z

mesecev. Živijo v povprečju 6 do 12 mesecev, samice izležejo dve do tri jajčeca na dan, v desetih dneh se jajčece izvali. Najboljše pogoje za razmnoževanje imajo takrat, ko so prisotni gostitelji, na katerih se hranijo. So odporne žuželke, preživijo pri temperaturi – 10 sto-

(huda in včasih smrtna reakcija na alergen, ki povzroči težave pri dihanju, nizek krvni tlak, in če je ne zdravimo, šok).

Kako se jih znebiti?

Posteljnih stenic se je težko znebiti, »ker so lahko praktično povsod,

Foto: NIJZ

dezinsekcijo, potrdila, da so stenice prisotne tudi pri nas – že zadnjih nekaj let. Le v času pandemije je njihovo število nekoliko upadlo.

Kdo in kaj so 'nesrečne' posteljne stenice

Gre za žuželke, velike od enega do sedem milimetrov. Nimajo kril, so ovalne oblike in imajo izbuljene oči. Čeprav so majhne, so vidne tudi s prostim očesom. Običajno so rumeno rjave barve, po hranjenju pa tudi rdeče ali temno rjave. Razširjene so predvsem v zmerno toplih in tropskih območjih in se hranijo s krvjo. Skrivajo se lahko v razpokah, šivih vzmetnic, oblazinjenem pohištvu, hrbtnih straneh postelj, za slabo pritrjenimi tapetami posteljnega dna, potujejo pa lahko s pohištvom, prtljago, obleko in drugimi osebnimi stvarmi. V naše postelje jih običajno prinesejo s potovanjem. Ker so nočne živali, pridejo na plan prav ponoči, in sicer z namenom, da se bodo hranile z našo krvjo. Brez hrane, torej brez sesanja krvi, preživijo tudi več

pinj Celzija, odporne so tudi proti pomanjkanju vlage. Temperatura, višja od 45 stopinj Celzija, jih uniči v sedmih minutah. Ljudje pa niso njihov edini plen, napadejo lahko tudi domače živali. Po piku lahko mesto na telesu pozneje močno srbi in se tudi okuži.

Najpogostejše reakcije na ugriz stenic so srbeče rdeče izboklinice na mestu ugriza. Piki na obrazu, vratu, rokah, ramenih in drugje so najpogostejši. Ti srbeči izpuščaji običajno izginejo šele po enem do dveh tednih. Zaradi praskanja lahko pride do komplikacij in bakterijske okužbe vbođenega mesta. Mnogo redkejša, a tudi možna, so tudi težje reakcije: alergijska reakcija s koprivnico (vnetje in otekline kože) na mestu ugriza, ki se v naslednjih dneh razvije v bolj razširjen mehurjast izpuščaj (izbokline, napolnjene s tekočino). Izjemno redko se pojavi astma kot sistemski tip alergijske reakcije, ki jo povzročijo ugrizi posteljnih stenic. Lahko jo spremlja tudi bolj razširjena koprivnica in anafilaksija

zato jih uničujemo na različne načine. Učinkovita je kombinacija fizikalnih (sesanje, sesanje s paro, pranje pri temperaturi višji od 60 stopinj Celzija, sušenje v sušilcih) in kemičnih metod (dezinsekcija). Kadar potujemo, je treba natančno pregledati področja, kjer bi se lahko nahajale, kot so hotelske sobe in druge neznane lokacije,« poudarja NIJZ. Tudi če kupujete rabljeno pohištvo, je tega treba pred prihodom domov natančno pregledati. So pa stenice mojstrice skrivanja – treba jih je iskati v šivih jogija, ob robovih posteljnih stranic, celo za stikali in vtičnicami, za okvirji slik ipd. »Prav tako moramo vzmetnice in oblazinjeno pohištvo natančno posesati, pomaga lahko ovijanje vzmetnic in oblazinjenega pohištva, ki prepreči, da posteljne stenice uidejo. Na koncu je treba opraviti dezinsekcijo s kemičnimi sredstvi, ki naj jo izvede profesionallec, nato pa je dobro stanje spremljati,« še navajajo na NIJZ.

Neja Jerebičnik

Ob občinskem prazniku najvišje priznanje prejelo Kulturno športno društvo Predgrad

Grb Občine Kočevje je letos prejelo Kulturno športno društvo Predgrad.

S slavnostno prireditvijo Tu, kjer sem doma smo v Športni dvorani Kočevje proslavili letošnji občinski praznik, ki ga obeležujemo 3. oktobra v spomin na zasedanje Zbora odposlancev leta 1943 v Kočevju. Župan dr. Vladimir Prebilič je kot osrednji govornik ob tej priložnosti osvetlil zgodovinske dogodke, številne aktualne dosežke občine Kočevje, napovedal tematsko leto 2024 ter podelil najvišja občinska priznanja za leto 2023.

Približno 120 mladih iz kočevskih osnovnih šol, združenih v en velik pevski zbor, je z Zdravljico slavnostno odprlo program letošnje prireditve. Na koncu so skupaj z izjemnimi vokalisti Tria Vivere, ki

so nastopili v osrednjem kulturnem programu, prireditev še zaključili s pesmijo Tu, kjer sem doma. Prireditev je postregla tudi s kratkim filmom, v katerem so častni občani in nekateri drugi prejemniki

priznanj iz preteklih let opisali svoje doživljanje Kočevskega. Na preteklo leto se je s ponosom ozrl tudi župan v svojem osrednjem nagovoru občankam in občanom in se zahvalil vsem, ki k temu prispe-

vajo. Občinski praznik je bil tudi priložnost za najavo prihajajočega novega kulturno-tematskega leta. Po letošnjem letu, ki je posvečeno velikemu likovnemu teoretiku Milanu Butini, se prihodnje leto

Gašper Jarni, prejemnik Humkove nagrade.

Elvis Podlogar, prejemnik Verderberjeve nagrade.

Boštjan Komac in Rok Pahulje, ustanovitelja podjetja iSmart, prejemnika Kozlerjeve nagrade.

podajamo v leto gibanja in športa, poimenovano 2024 – Kočevje miga. V središču pozornosti pa so seveda tudi letos bili prejemniki občinskih priznanj, nagrad in plaket, ki vam jih predstavljamo v nadaljevanju.

Najvišje priznanje **Grb Občine Kočevje** je prejelo **Kulturno športno društvo Predgrad** za 40 let izjemno aktivnega delovanja na področju ohranjanja bogate tradicije Kočevskega in oživljanja podeželja. Kulturno športno društvo Predgrad (KŠD Predgrad) je bilo ustanovljeno 12. novembra 1983. Pohvalijo se lahko kar z dvema folklornima skupinama; mladinsko in veteransko, na vsakem nastopu pa jih spremljajo tamburaši. Poleg folklornih imajo tudi dramsko in pevsko sekcijo, vse sekcije pa so z nastopi zaposlene skozi vse leto. Nastopajo po vsej Sloveniji pa tudi v tujini in tako s svojim delom uspešno predstavljajo tako občino kot tudi državo. KŠD Predgrad je zaslužno tudi za ohranjanje živahnega podeželskega življenja. Vsako leto organizirajo številne dogodke, med katerimi izstopa tudi dobro uveljavljena turistično-etnološko prireditev Pranger Predgrad. Pregrad je namreč eno od le 13 mest v Sloveniji, kjer je še ohranjen pranger, ta del naše kulturne dediščine skozi svoje delovanje skrbno ohranjajo. Predgrajci pa so bili tudi med skupinami, ki so leta 1908 na Dunaju v svečanem sprevodu ob praznovanju 60-letnice vladarja Franca Jožefa I. predstavile noše in kmečke šege avstro-ogrski kroni podložnih narodov. Danes tako člani folklorne skupine KŠD Predgrad plešejo v kopijah teh noš, leto nastopa na Dunaju pa ponosno navajajo za začetek delovanja skupine in zavestnega ohranjanja starih ljudskih izročil, šeg, plesov in petja. KŠD Predgrad tako že 40 let uspešno deluje v smeri ohranjanja bogate tradicije naših krajev, zagnanost številnih članov pa ned-

vomno kaže na nadaljnje aktivno delovanje.

Humkovo nagrado za leto 2023 je prejel Gašper Jarni za neprecenljiv prispevek k razvoju umetnosti v lokalni skupnosti, še posebej pri delu z mladimi. Izjemno nadarjeni gledališki ustvarjalec je namreč svojo strast do umetnosti ponesel na višjo raven. Za svoje dosežke na področju kulture je prejel tudi nagrado občine Kočevje deklica s piščalko. Predvsem pa Gašper Jarni ni le odličen igralec, temveč tudi strasten ustvarjalec in mentor mladim. Izjemno aktiven ostaja v domačem okolju, kjer sodeluje v različnih projektih in dogodkih, produkcijah, pri gledaliških delavnicah in mentorira mlade talente, ki jim je omogočil razvoj in izražanje umetniških sposobnosti. Izvedba gledaliških

Sibor, njegova trenerska pot pa se je začela pred skoraj 20 leti, ko je začel trenirati triatlon. Klub Sibor danes deluje v več občinah, njegovi člani pa so osvojili več kot 2200 medalj in pokalov, imeli številne državne, evropske, svetovne prve in podprve v vseh disciplinah ju-jitsa ter večkrat potrdili, da so najboljši in najštevilnejši klub v Sloveniji. Podlogar je hkrati usposobil veliko novih trenerjev, s klubom uspešno organizira ju-jitsu tekme in kampe. Je tudi član Komisije za polaganje pasov in podpredsednik Ju-jitsu Zveze Slovenije. S svojim delom je uspešno razširil ju-jitsu v naši regiji, saj ima Sibor več kot 200 članov, od tega 160 aktivnih, v klubu pa je skupaj treniralo že skoraj 800 športnic in športnikov.

Kozlerjevo nagrado za leto

Foto: Bojan Štefanič

predstav in kulturnih dogodkov je le eden od številnih načinov, kako s svojim delom neprecenljivo bogati naše kulturno življenje in gradi temelje za prihodnost umetnosti v občini Kočevje.

Verderberjevo nagrado za leto 2023 je prejel Elvis Podlogar za dolgoletno uspešno delo na področju športa in dosežke v ju-jitsu. Elvis Podlogar je danes predsednik in glavni trener Športnega kluba

2023 je prejelo podjetje iSmart kot uspešno mlado in hitro rastoče podjetje z inovativnimi pristopi, ki hkrati postavlja zgled na domačem podjetniškem parketu. Od ustanovitve leta 2020 do danes so postali eden glavnih igralcev na trgih EU na področju biometričnih rešitev. Podjetje je plod domačega znanja in zagnanosti dveh sodelavcev in prijateljev, Roka Pahulja in Boštjana Komaca. Nastalo je kot

logična posledica uspešnega razvojnega projekta v okviru podjetja Inotherm, s katerim tudi še danes sodelujeta. Z ekipo so v prvem letu poslovanja ustvarili dobrih 700.000 evrov prihodkov. V naslednjem letu so dosegli kar 200-odstotno rast, presegli dva milijona prihodkov in ustvarili skoraj pol milijona dobička. Podjetje danes omogoča in načrtuje nova atraktivna delovna mesta, aktivni so tudi na področju družbene odgovornosti s štipendijami in dobrodelnimi donacijami.

Podeljene so bile tudi tri spominske plakete občine Kočevje. Ernest Deržek je spominsko plaketo prejel za izjemen prispevek k razvoju strelskega športa na lokalnem in na nacionalnem nivoju. Danes je predsednik občinske strelske zveze Kočevje, s svojo predanostjo in vodstvenimi sposobnostmi pa je pomembno sooblikoval to športno disciplino že od samih začetkov v 70. letih. Leta 1980 je postal tudi član predsedstva Strelske zveze Slovenije, kar potrjuje njegovo izjemno vlogo v nacionalnem strelskem okolju. Njegovo mentorstvo je omogočilo številnim generacijam mladih strelcev, da so se razvijali in dosegali izjemne rezultate. **Darko Hribar je spominsko plaketo prejel** za aktivno delovanje in spodbujanje prostovoljstva ter krvodajalstva tako na lokalni kot tudi državni ravni. Izjemno aktiven je v okviru Rdečega križa, kjer izvaja predstavitve temeljnih postopkov oživljanja, treninge in vodenje ekip prve pomoči, delavnice prve pomoči ter promocijo krvodajalstva za mlade. Ob tem otrokom iz socialno šibkih družin ponuja učno pomoč in je aktiven prostovoljec Sopotnikov, ki redno izvaja prevoze za starejše občane. Vsako priložnost izkoristi za promocijo prostovoljstva in krvodajalstva. Sam pa je do danes že več kot 150-krat daroval kri in s tem pomagal ohraniti marsikatero življenje. **Spominsko plaketo je prejelo tudi Združenje borcev za vrednote NOB Kočevje**, in sicer ob 80. obletnici zasedanja Zbora odposlancev za dolgoletno predano delo pri ohranjanju zgodovinske dediščine in aktivno delovanje v lokalni skupnosti. Skrbijo za ohranjanje zgodovinskega spomina o narodnoosvobodilnem boju, vzdrževanje spominskih obeležij in grobove padlih borcev NOB. Prizadevajo si za ohranjanje spomina na zgodovinske dogodke in medsebojno spoštovanje ter poznavanje vzrokov in posledic vojne. Skozi organizacijo okroglih miz in drugih dogodkov si prizadevajo povečati zanimanje med mlajšimi za to pomembno obdobje v slovenski zgodovini.

K. G.

Ernest Deržek, prejemnik spominske plakete za prispevek k razvoju strelskega športa.

Darko Hribar je spominsko plaketo prejel za aktivno delovanje in spodbujanje prostovoljstva ter krvodajalstva.

Dušan Zamida, predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Kočevje.

Evropski teden mobilnosti 2023

Akcija, ki je nastala kot razširitev dneva brez avtomobila (22. septembra) po vsej Evropi že leta spodbuja ljudi k premisleku in spreminjanju svojih mobilnostnih navad zaradi okolja, lastnega zdravja in razvoja mest ter dejavnosti v njih. Teden mobilnosti smo že tradicionalno praznovali tudi v Kočevju.

Dokazano je, da so majhna mesta prijazna za kratke poti, ki jih opravimo s kolesom ali peš, in Kočevje je zagotovo eno takšnih. Z rednimi investicijami v kolesarsko infrastrukturo in javne površine ves čas izboljšujemo privlačnost javnega prostora in prometno varnost, da bi nas kar največ za pot v šolo, službo in po opravkih izbralo okolju in človeku prijaznejšo možnost brez avtomobila. K temu smo še aktivneje spodbujali med 16. in 22. septembrom. V okviru tedna mobilnosti smo organizirali

dve zeleni mal'ci, ki sta ponudili zdrave, lokalne prigrizke za pešce in kolesarje. Ponedeljek smo začeli z vodenim ogledom in obnovitvijo novih mestnih poslikav (muralov), kjer so avtorji ulične umetnosti obiskovalcem predstavili svoja dela. Sicer pa smo dogajanje strnili na petek, svetovni dan brez avtomobila, na območje med knjižnico in srednjo šolo. Pri organizaciji sta s širokim programom sodelovala Razvojni center Kočevje Ribnica in Gimnazija in srednja šola Kočevje. Izvajali smo anketiranje občanov, ponudili preglede in popravila mestnih koles, dijaki so poustvarjali okoliščine, ko smo za vožnjo manj sposobni, obiskala pa nas je tudi podsekretarka z Ministrstva za okolje, podnebje in energijo, ki je skupaj z dijaki izvedla delavnico s pogovorom o podnebnih spremembah in mobilnih navadah. Nekaj aktivnosti pa

Foto: arhiv Občine Kočevje

smo zaradi dežja prestavili.

V Kočevju smo zahvaljujoč Evropskemu tednu mobilnosti dobili tudi dodatne naslone za kolesa na treh novih lokacijah. V kar treh tednih pa so trajnostno mobilnost živeli v osnovnih šolah s Peš busom, kjer so se lepo odzvale tako

koordinatorke-učiteljice kot otroci, ki v šolo najraje kolesarijo in pešajo. To je razvidno tudi iz anket, ki smo jo izvedli na OŠ Zbora odposlancev in OŠ Ob Rinži. Anketirali pa smo tudi starše vrtčevskih otrok. Ob tem se zahvaljujemo vsem, ki ste pomagali pri izvedbi anket. Analiza odgovorov bo kmalu na voljo na spletu. Prav tako kot tudi rezultati zadnjih anket o začasni prometni ureditvi mestnega jedra, kjer potujemo v smeri zapiranja centra za tranzitni promet ali raje odpiranja varnega javnega prostora po meri ljudi.

Hvala vsem, ki ste sodelovali in podprli aktivnosti v smeri trajnostne mobilnosti. Večji del aktivnosti je bil financiran iz programa Life IP Care4climate in izveden v okviru LAS projektov Skupaj za varni jutri in Veriga eko zelišč od Dolenjske do Krasa.

T. Š.

Urejanje večnamenskega igrišča v Mahovniku

Letos nam skupina projektantov pripravlja prenovo oziroma dokončanje celovitega urejanja igrišča v Mahovniku. Poteka postopek izbire izvajalca, večina del bo izvedena že letos, preostanek pa v prihodnjem letu.

Za igrišče smo izvedli vrsto delavnic s sicer slabim odzivom, a je lokalna skupnost potrdila izgradnjo kolesarskega poligona – pumpracka. Poleti smo očistili kanale, ki obkrožajo igrišča, in uredili nivoje,

Foto: arhiv občine Kočevje

da se je izboljšalo odvajanje meteornih voda. Za pravo urejenost pa bomo poskrbeli z dovolj javne razsvetljave, z novo ograjo pri nogometnem igrišču, mizo za namizni tenis, veliko različne urbane opreme, s pitnikom, zasaditvijo za senčenje igrišč in prostorov za druženje, tako da bosta obstoječi igrišči za roketmet in nogomet dobili kontekst in obrobne ureditve.

Igrišče v Mahovniku je že lani prejelo investicijo za lopo, tribu-

no in asfaltno igrišče, zdaj pa z dodatnim urejanjem zaključujemo končni videz igrišča. Rezerviran bo še prostor za odbojgarsko igrišče, 'streetworkout' in otroško igrišče, ki bodo lahko izvedeni v prihodnosti glede na potrebe. Kot raznolika javna površina na robu mesta tako povezuje vaško in mestno prebivalstvo in bo z dodatno vsebino lahko razlog za obisk in športno udejstvovanje.

T. Š.

Župan podelil občinske štipendije

Tudi letos smo v občini Kočevje zagotovili štipendije za šolanje v programih deficitarnih poklicev na področjih strojni tehnik, oblikovalec kovin-orodjar, mizar, oblikovalec lesa in računalniški tehnik. Štipendije bo prejelo kar 65 dijakov in dijakinj srednje šole Kočevje, župan dr. Vladimir Prebilih pa se bo novembra z njimi tudi srečal v srednji šoli.

Štipendije od leta 2021 podeljujemo s ciljem spodbujanja vpisa v izobraževalne programe srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja. S tem spodbujamo tudi sodelovanje lokalnega gospodarstva s šolstvom z namenom zagotavljanja ustreznih kadrov podjetjem v našem okolju. Na pobudo za štipendiranje programov deficitarnih poklicev na

Foto: arhiv občine Kočevje

Srednji šoli Kočevje so se odzvale tudi sosednje občine, iz katerih prav tako prihajajo dijaki in dijakinje. Cilj je namreč zagotoviti možnost štipendije čim več mladim na teh programih. Občina Kočevje sicer omogoča tudi štipendije za nadarjene mlade, tako za dijake kot študente, letos jih bodo podelili pet.

N. Š.

Za večjo varnost

Na pobudo nekaterih občanov smo se odločili poskusno odpreti kontakt za poročanje o zaznanih dogodkih, kot so kršenje javnega reda in miru, grožnje ipd., in sicer s ciljem povečanja varnosti v mestu in naseljih. Ob tem poudarjamo, da je še vedno prvi naslov za vsakršno prijavo in uradno

obravnavo Policija (na številki 113 ali anonimni številki 080 1200), predvsem v primeru nujnega hitrega posredovanja.

Nov občinski kontakt je namenjen dodatnemu obveščanju lokalne skupnosti, ki bo imela boljši vpogled v stanje in argumente za težnjo po zagotavljanju

večje varnosti. Obenem je kontakt namenjen tudi vsem, ki ne želite poročati na Policijo iz takšnega ali drugačnega razloga. Vaša obvestila bo prejemale medobčinsko redarstvo, policiji jih bo posredovalo anonimno, če bo možno, pa bo manjše dogodke tudi preverilo na terenu. Vsi osebni podatki bodo

vedno ostali anonimni in ne bodo v nobenem primeru posredovani nobeni tretji osebi. Če ste v svoji okolici zaznali kršitve ali se ne počutite varne, nas lahko kontaktirate na telefonsko št. 01 8938 245 (med delovnikom) ali e-naslov: prijave@kocevje.si.

O. K.

Sopotniki - Povezani za skupno dobro in dolgoživo skupnost

Projekt Super točka Sopotniki 1.0 prinaša celovitejšo oskrbo starejših na podeželju, saj povezuje že obstoječe storitve z dvema novima prostovoljskima programoma Prostopoljec za celo življenje in Skrbni Sopotnik, ki bodo starejšim omogočale daljšo samostojnost na domu, zmanjševale osamljenost in s tem prispevale h kakovostnejšemu življenju starejših.

Zavod Sopotniki na območju delovanja kočevske enote z izvajanjem storitve brezplačnih prevozov omogoča mobilnost že več kot 600 starejšim. Informacije in izkušnje s terena kažejo, da se potrebe starejših ne prenehajo spreminjati, zato si v zavodu prizadevamo, da program nenehno dopolnjujemo in izboljšujemo. Tako sta v nastajanju dva nova prostovoljska programa v okviru projekta Super točka Sopotniki 1.0, ki ga je v letu 2023 Ministrstvo za javno upravo izbralo za sofinanciranje v okviru razpisa za razvoj

prostovoljskih organizacij.

Vozniki Sopotnikov so prostovoljci. Niso le vozniki, ki v namenskih vozilih odpeljejo starejše po opravkih, so družabniki, svetovalci in dobri poslušalci življenjskih zgodb. Starejše osebe prevažajo, poleg tega jih pa pogosto tudi spremljajo v zdravstveno ustanovo ali po nakupih. Da bi voznike razbremenili, hkrati pa omogočili način prostovoljstva za tiste, ki bi radi pomagali starejšim, a zaradi zdravstvenih ali drugačnih omejitev ne morejo izvajati prevozov, pripravljamo nov prostovoljski program, ki ga bomo začeli izvajati v letu 2024: Prostopoljec za celo življenje. Prostopoljci spremljevalci bodo nudili spremstvo starejšim in prostovoljcem voznikom pri prevozi na daljše relacije, jim pomagali pri sprejemnih protokolih in orientaciji v bolnišnicah ter jim delali družbo, medtem ko čakajo na obravnavo. Prav tako bodo

spremljali starejše pri intermodalnih prevozi. Gre za storitev Zavoda Sopotniki, pri kateri del poti starejši opravijo z javnim potniškim prometom in taksi prevozi – zlasti v večja mesta, kot je na primer Ljubljana. Spremljevalci bo na teh potovanjih zagotovilo dodatno varnost in sproščenost starejših.

Drugi prostovoljski program Skrbni Sopotnik, ki bo začel v prihodnjih dveh letih, bo izvajala ekipa usposobljenih prostovoljcev, ki bodo redno vzpostavljali stike s starejšimi prek telefonskih klicev. Poleg preprostega pogovora bodo pogovori usmerjeni tudi v opogumljanje in usmerjanje starejših, da se podajo od doma in se udeležijo predavanj, kulturnih in drugih dogodkov in se na tak način aktivno vključujejo v svoje širše okolje ter s tem zmanjšujejo izoliranost.

Ste se v opisu nalog bodočih prostovoljcev našli tudi vi? Vljudno vabljeni, da nas pokličete na telefonsko

številko 051 426 411 ali nam pišete na info@sopotniki.org. Z veseljem vam bomo podali vse informacije in vas obveščali o nadaljnjih korakih izvajanja novih programov.

Program Sopotniki ostaja trdno zasidran v srca prostovoljcev in lokalne skupnosti. Vizija, da vsakdo prispeva, kolikor lahko, in da prostovoljstvo prinaša veselje in zadovoljstvo, se udejanja skozi vsakdanje delo prostovoljcev.

Zavod Sopotniki

OBVESTILO ZAVODA Sopotniki

Zavod Sopotniki sporočamo, da v obdobju **od 30. 10. 2023 do 3. 11. 2023** zaradi praznikov in dopusta ne bomo obratovali. V tem času ne bomo sprejemali rezervacij, prav tako ne bomo vozili. Vrnemo se v ponedeljek, 6. 11. 2023. Hvala za razumevanje.

Zavod Sopotniki

Nov način poljudnega pregleda občinskega proračuna

Proračun je temeljni finančni dokument občine in predstavlja letni načrt prihodkov in prejemkov ter odhodkov in izdatkov. V njem so zajeti vsi viri, iz katerih se pridobivajo finančna sredstva, in prav tako vsi izdatki, tj. tekoči odhodki, transferji in investicije, ki jih bo občina izvedla v proračunskem letu. Da občani lahko kadarkoli poizvedo, kaj namerava občina

početi v določenem letu, je proračunski dokument vedno javno objavljen in dostopen na spletu. Ker pa vsi nismo večji branja mesotoma zapletenega dokumenta, smo na Občini Kočevje začeli uporabo grafičnega prikazovalnika proračuna Odprti računi, ki proračunske finančne informacije preuredi v interaktivnem grafičnem vmesniku in jih prikaže v obliki lažje razum-

ljivih grafov.

V prikazovalniku lahko z nekaj kliki pregledate prihodke in odhodke, ki jih občina načrtuje v finančnem letu, ter tudi ažurno realizacijo teh za vsako proračunsko postavko posebej. S kliki se lahko premikate od splošnih programskih postavk do projektov in celo do razreza stroškov v posamičnem projektu. Pregledate

lahko tudi dejansko realizacijo iz preteklih let, kjer so prikazani podatki iz zaključnih računov od leta 2019 naprej. Možen je tudi pregled skozi leta, ki kaže, kako se je spreminjala višina sredstev za različna proračunska področja.

Povezavo do prikazovalnika najdete na spletni strani Občine Kočevje na levi strani. **A. Š.**

O pomoči Ukrajini in nadaljnjem sodelovanju z Bučo

Župan dr. Vladimir Prebilič se je na začetku oktobra udeležil posvetovalnega sestanka, ki je potekal v okviru projekta Pomoč pri obnovi Ukrajine, v katerem sodeluje tudi naša občina. Dogodek je bil namenjen promociji dosežkov, vlogi slovenskih občin ter razpravi o nadaljnjem sodelovanju med Slovenijo in Ukrajino na področjih pokonfliktne obnove in modernizacije.

Dogodka sta se udeležila tudi visoka predstavnika Občine Buča, ga. Viktoriya Danilova in g. Taras Shapravskiy, s katerim je župan Prebilič podpisal tudi sporazum o sodelovanju med občinama, obisk pa so nadaljevali v Kočevju. Občina Kočevje je namreč bila

Foto: arhiv Občine Kočevje

tudi prva slovenska občina, ki je ob napadu na Ukrajino poslala humanitarno pomoč. V Kočevju smo jima na obisku podjetja Yaskawa in Podjetniškega inkubatorja Kočevje predstavili dobre prakse sodelovanja med občino in podjetniki, srečala pa sta se tudi z begunci, ki prebivajo v Kočevju, ter se udeležila proslave ob občinskem prazniku.

Projekt nadgrajuje dosedanje dosežke slovenskih občin v Ukrajini, ki so se tudi med rusko agresijo izkazale kot zanesljive partnerice in se med prvimi odzvale na potrebe po humanitarni pomoči. S skupnimi močmi zremo v razvojno naravnano prihodnost. **S. D.**

Samuraji v Kočevju

Septembra so nas v Kočevju v sklopu turneje obiskali samurajski bojevniki iz Japonske. V sodelovanju z Veleposlaništvom Japonske smo organizirali dve predstavi, prvo v dopoldanskem času za otroke, popoldne pa še ponovitev za širšo javnost na velikem odru v Gaju.

Skupina samurajskih bojevnikov Katanayaichi je prikazala tradicionalno japonsko umetnost mečevanja, imenovano 'tate', združeno s sodobnimi tehnikami uprizorjanja, s čimer ljudem po vsem svetu

Foto: arhiv Občine Kočevje

zagotavljajo ganljivo izkušnjo v predstavi. Stremijo k pripovedovanju zgodb brez zanašanja na besede, preseganju kulturnih in jezikovnih ovir ter zagotavljanju edinstvene čustvene izkušnje za občinstvo. Za obisk v Kočevju in izvedbo obeh predstav se najlepše zahvaljujemo celotni ekipi Katanayaichi ter kulturni atašejki Sayako Yamashita in strokovni sodelavki Sanji Paradiž z Veleposlaništva Japonske.

K. G.

3 x 3 na Mlaki

V soboto, 30. septembra, je igrišče na Mlaki ponovno zaživel. Razlog je bila pridobitev košarkarskega igrišča in košarkarski turnir 3 x 3, ki so ga izpeljali vaščani Mlake s pomočjo Košarkarskega kluba Kočevje. Največ strokovnega znanja o turnirju nam je posredoval Klemen Kirašič, ki je na turnirju tudi sodil. Tekmovanje je potekalo v dveh delih, in sicer otroci U-16, kjer je nastopilo 6 ekip oziroma 24 otrok, ter 7 članskih ekip oziroma 28 tekmovalcev. Nagrajene so bile vse članske ekipe in vsi otroci enako, saj nas je podprlo ogromno ljudi in podjetij, ki so velikodušno donirali. Razlika je bila le v medaljah, ki jih je za otroke ustvaril Anže Kobola, za člane pa Jože Lisac.

Med tekmami sta potekala tudi javna prireditve in pa slovesno odprtje igrišča. Simbolično sta trak prerezala vaški mož, fant, ki ni izpustil nobene akcije, in pa župan dr. Vladimir Prebilič. Župan in predstavnik vaške skupnosti sta se tudi pomerila v metanju na koš. Žal je župan izgubil, vendar pa ni bil žalosten, saj ve, da ni izgubil, ko je podprl vas Mlako, da gradi nove objekte in ustvarja nove ideje, pre-

dloge in vizijo za nove pridobitve.

Zahvala je namenjena tudi preostalim članom občine, ki so trdo delali, da se je ideja uresničila, vsem delavcem, ki so igrišče zgradili,

vsem preostalim vasem, ki so nam pomagali, ter vsem donatorjem. Največja zahvala pa gre vaščanom za super izpeljan projekt. Hvala fantom za fizična dela, puncam za

pripravo daril ter strežbo na prireditvi in vsem babicam za slastne dobrote, zaradi katerih je bil turnir še slajši.

Klemen Šerbec

9. redna seja občinskega sveta

Na 9. redni seji občinskega sveta, ki je potekala v torek, 26. septembra, so občinski svetniki in svetniki izglasovali 3. rebalans proračuna za leto 2023. Prvotni proračun se je tako s 23.745.657,73 evra po tretjem rebalansu povečal na 31.477.648,86 evra. Rebalans je bilo treba izvesti zaradi letošnjega povišanja izdatkov v občinskih blagajnah, predvsem zaradi inflacije ter dodatnih finančnih obveznostih, kot so dvigi minimalne plače, prispevkov, napredovanj in podobnih izdatkov. Zaradi povečanja tekoče porabe se zato določene investicije

prenašajo v leto 2024.

Občinske svetnice in svetniki so na seji sicer sprejeli Odlok o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo za območje Občine Kočevje in Sklep o ukinitvi statusa javnega dobra in družbene lastnine v splošni rabi.

Občinski svetniki so potrdili letošnje prejemnike priznanj, ki so bili razglašeni na občinski proslavi 3. oktobra ter imenovali enajst novih članov v Komisijo za spremljanje položaja romskih skupin. Za predsednico komisije je

bila imenovana članica občinskega sveta Irena Robič, za člane pa Marjan Hudorovič, Mojca Čampelj in Peter Ješelnik kot člani občinskega sveta, Marko Grm, Linda Bartol in Lilica Majer kot pripadniki romske skupnosti, Aleš Mofoščič kot predstavnik Policijske postaje Kočevje, Natalija Janeš kot predstavnica Centra za socialno delo – enota Kočevje, Mitja Lavrič kot predstavnik vrtca in šol iz območja Občine Kočevje in Anita Kovačik kot predstavnica Urada za delo Kočevje.

Na seji se je občinski svet tudi

seznanil z odstopom Gregorja Koširja z mesta direktorja Javnega zavoda Zdravstveni dom Kočevje in podal soglasje k imenovanju novega direktorja ZD Kočevje Emirja Kuduzovića. Pod točko razno je bil sprejet še sklep, da občinski svet Občine Kočevje daje podporo k spremembi štirih zakonov, in sicer Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, Zakona o socialnovarstvenih prejemkih, Zakona o urejanju trga dela ter Zakona o voznikih.

K. G.

Skrb za kulturno dediščino je eden od temeljev našega razvoja in obstoja

SLOGA

Skrb za kulturno dediščino je eden od temeljev našega razvoja in obstoja. Izjava direktorice občinske uprave Občine Kočevje v medijih, da so nekatere Jarmove lesene skulpture za odpis, je zato skrb vzbujajoča. Izjava daje vtis, da se 16 skulptur Staneta Jarma v parku na Marofu obravnava kot industrijski pisarniški stol, ki ga odpišeš, ko je izrabljen. Temu nasprotujemo in pričakujemo, da odločitev o usodi Jarmovih skulptur ne bo prepuščena direktorici in županu, ampak stroki in občinskemu svetu.

V SLOGI smo v svojem programu, ki smo ga predstavili na volitvah, predvideli v 'stari knjižnici' v pritličju stalno razstavo Staneta Jarma, kamor bi lahko namestili številna originalna dela našega akademskega kiparja in grafika in jih tako trajno ohranili. Na originalne lokacije, kot je park na Marofu, pa se namestijo kopije skulptur. Zgled imamo v Ljubljani, kjer so original kamnitega Robbovega vodnjaka shranili v srednji trakt Narodne galerije in njegovo kopijo iz kamna postavili na izvir-

no mesto pred mestno hišo.

Doma v Kočevju imamo zgled zaščite kipa Deklica s piščalko. Bila je izpostavljena vandalizmu in poškodovana. Zato smo leta 1996 skupaj z domačim arhitektom Brunom Urhom zasnovali rešitev, da je kip Deklica s piščalko postavljen nad vodnjak na elegantno betonsko konstrukcijo v obliki dveh hiperboličnih paraboloidov. Nastal je vodnjak, kakršen stoji še danes, in ga pozimi žal (še) nihče ne zaščiti. Kipar Stane Jarm, ko je zasnoval Deklico s piščalko, je

mesto Kočevja skupaj z drugimi deli dvignil na visoko umetniško raven. Vodnjak Deklica s piščalko je zgodba mestnega simbola. To je bila izvorna ideja našega akademskega kiparja.

Grob poseg v kulturno dediščino občine in mesta Kočevje je bila že sprememba Likovnega salona v tržnico. Soustanovitelj Likovnega salona je bil Stane Jarm skupaj z Ivanom Brudarjem in Milošem Humkom. Tako je izgubljen pomemben del kulturne dediščine.

Čestitamo lahko županu ob-

čine Ribnica in Ribničanom, da ohranjajo umetniška dela Staneta Jarma in drugo svojo kulturno dediščino in s tem tudi svoj obstoj in razvoj.

Les je značilen za Jarmove skulpture, nanj želimo biti ponosni in prisegamo nanj. Pomemben prispevek k odnosu do lesa predstavlja tako odnos do Jarmovih skulptur. Še je čas, da spremenimo odnos do Jarmovih skulptur in ohranimo svojo kulturno dediščino in s tem temelj razvoja in obstoja.

Janko Veber

Kako naprej po zavrnitvi nujnih sprememb zakonodaje?

Dolenjski, belokranjski in posavski župani so združili moči, da bi izboljšali razmere za otroke in mladino iz težavnih socialnih okolij. Naša pobuda je prejela široko podporo in zbrala več kot 31.500 oveljavljenih podpisov. Izrazil bi iskreno zahvalo vsem tistim, ki ste nas podprli s svojimi podpisi.

Spremembe zakonov, ki smo jih predlagali, so usmerjene v izenačitev pogojev

za vse državljane, ne glede na njihov socialni ali etnični položaj. Poudarjamo, da gre za pravične ukrepe, ki so namenjeni izboljšanju spoštovanja pravnega reda. Skupaj se zavzemamo za dosledno izvajanje socialnih sredstev in zagotavljanje kakovostne izobrazbe za otroke, saj gre za temeljno pravico vsakega otroka.

V zadnjem času smo bili deležni očitkov, da predlagane

spremembe diskriminirajo določene skupine, vendar odločno zavračamo te navedbe. Naša prizadevanja temeljijo na spoštovanju ustavnega reda, pravne države in pravilne uporabe javnih sredstev.

Radi bi poudarili tudi, da je občinski svet občine Kočevje soglasno podprl predlagane spremembe zakonov. Ta enotnost v lokalnem okolju jasno kaže na široko lokalno podporo naši pobudi.

Vlada Republike Slovenije je sicer zavrnila naše predloge za spremembe zakonov in sprejela sklep, da bo sama pristopila k reševanju problematike ter predstavila svoje rešitve do konca leta 2023. Resnično upamo in jih bomo držali za besedo, da bo vlada učinkovito izvedla potrebne spremembe zakonodaje, saj so te ključne za izboljšanje razmer ter zagotovitev večje varnosti in enakopravnosti za

vse državljane.

Čeprav so bile naše predloge za spremembo zakonodaje zavrnjene, ostajamo trdni v svojem prizadevanju za izboljšanje razmer pri reševanju te problematike. Skupaj z ekipo bomo še naprej usmerjali napore, da zagotovimo večjo varnost ter kakovostno življenje za vse prebivalke in prebivalce naše občine.

Andrej Mladenović

Pobuda za dodatne avtobusne linije

Dnevno se iz Kočevja v prestolnico vozi na delovno mesto ogromno število občanov in občanov iz občine Kočevje, ki svoje delo opravljajo v organizacijah, katerih delovnik se ne zaključuje ob 15.00 kot večini, ampak v poznih popoldanskih oz. večernih urah, zato so prisiljeni kot prevozno sredstvo za na delovno mesto uporabiti izključno lastni avtomobil.

Po podatkih uradne spletne strani Slovenskih železnic in Avtobusne postaje Ljubljana uporaba javnega potniškega prometa po 22.00 na relaciji Ljubljana-Kočevje ni mogoča, saj zadnji vlak iz Ljubljane v

Kočevje odpelje ob 19:33, avtobus pa nekoliko pozneje, in sicer ob 21:15.

S 1. junijem 2023 na pobudo Ministrstva za okolje, podnebje in energijo (v nadaljevanju MOPE) v veljavo prihajajo prenovljene vozovnice in tudi uvedba nove vozovnice Slovenija. Mesečna imenska vozovnica, katere maksimalna cena bo znašala 70 evrov, bo omogočala neomejeno število voženj z vlakom ali avtobusom na celotnem območju Slovenije. Slednje omenjamo tudi zato, ker bodo določene organizacije višino potnih stroškov za zaposlene povezovala z maksimalno višino

cene mesečne imenske vozovnice.

Zato na podlagi zgoraj naštetih dejstev predlagamo, da se med delovniki uvede dodatna avtobusna linija, z odhodom iz Ljubljane ob 22:15, ki bo omogočala zaposlenim, da bodo na delo v Ljubljano lahko v večji meri odhajali tako z vlakom kot tudi z avtobusom in se tako izognili tudi visokim cenam pogonskih goriv. S takšnim načinom potovanja bi se v določeni meri razbremenila že tako preobremenjena cestna povezava Kočevje-Ljubljana, prav tako pa bi se vožnje razbremenili zaposleni po napornem delovnem

dnevu, zanemarljiv pa ni niti okoljski odtis, ki ga ustvarjamo z vsakodnevno uporabo avtomobila.

Vsako leto se kar nekaj dijakov iz občine Kočevje odloči za vpis v srednješolske programe v občini Novo mesto, saj gre za programe, ki jih občina Kočevje ne razpisuje in za katere se dijaki raje odločajo obiskovati v Novem mestu kot v Kočevju ali Ljubljani. Večina dijakov čez teden prebiva v dijaških domovih v Novem mestu, v katere morajo prispeti vsako nedeljo, najpozneje do ure, kot je določeno s hišnim redom posameznega dijaškega doma.

Žal avtobusni prevoz iz Kočevja v Novo mesto ni organiziran, zato se morajo starši organizirati v lastni režiji in vsako nedeljo otroka odpeljati v Novo mesto ter se po njega vrniti v petek po končanem pouku. Z voznega reda, objavljenega na uradni spletni strani Slovenskih železnic, je razvidno, da bi dijak, če bi se odločil za potovanje z vlakom iz Kočevja, s prestopanjem v Grosuplju, do Novega mesta potoval kar 2 uri in 51 minut. Zato predlagamo, da se ob nedeljah organizira prevoz v popoldanskih urah iz Kočevja v Novo mesto.

Jože Kure

Sarine dobrote - Dobrote za dušo

- ☞ Sarini štrudlji (jabolčni, borovničev, skutin)
- ☞ Kremšnite ☞ Kočevske bombice® ☞ Šamrole
- ☞ Potice ☞ Gibanica ☞ Več vrst piškotov ☞ Breskvice
- ☞ Torte ☞ Princes krofi ☞ Ježki ☞ Popcakes-i

SARA OSTERMAN S.P.
Trg Zbora Odposlancev 59
1330 Kočevje

☎ 041 991 158
✉ sara@sarinedobrote.si
🌐 www.sarinedobrote.si
📱 fb.com/sarinedobrote

DELOVNI ČAS
PON - PET 8.00 - 17.00
SOB 8.00 - 13.00

Kočevska skutna pita z gozdnimi sadeži

O Kočevju!

Lokalno. Domače. Slovensko

Cepljenje proti gripi v sezoni 2023/2024

Obveščamo vas, da se bo oktobra začelo cepljenje proti sezonski gripi. Cepljenje je brezplačno za vse paciente, ki imajo urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje. Sočasno ali v razmiku bo možno opraviti tudi cepljenje proti covidu-19, in sicer z novo različico cepiva Pfizer Comirnaty Omicron XBB1.5.

Termini cepljenja:

- reda, 25. 10., od 16.00 do 19.00
- četrtek, 26. 10., od 8.00 do 11.00

Gripa je nalezljiva bolezen, ki se širi od človeka do človeka predvsem s kašljanjem, kihanjem in tesnim stikom. Epidemija gripe se običajno pojavijo pozimi. Za gripo lahko zbolijo vsakdo, ne glede na starost.

Simptomi se pojavijo nenadno in lahko trajajo od nekaj dni do dveh tednov. Običajno poteka brez zapletov, toda včasih lahko gripa povzroča hude zaplete, kot so pljučnica, bronhiolitis in celo smrt. Gripa lahko povzroči poslabšanje prisotne kronične bolezni (astma, bolezni pljuč in srca, sladkorna bolezen ...).

Vsakoletno cepljenje pred začetkom sezone gripe je najboljši način za:

- zmanjšanje tveganja okužbe z gripo;
- zmanjšanje tveganja hude bolezni, bolnišničnega zdravljenja in smrti;
- preprečitev širjenja gripe na družinske člane, prijatelje in druge ljudi.

Foto: pexels.com

Cepljenje je varno. Vsi stranski učinki cepljenja proti gripi so običajno manjši in vključujejo rdečino in bolečino na mestu vboda. Občasno se kot stranski učinek cepljenja pojavijo glavobol, bolečine v mišicah, vročina, utrujenost in slabost. Ti stranski učinki so blažji od okužbe z gripo.

Cepljenje je priporočljivo za vse, ki se želijo zaščititi proti gripi. S cepivom se ne smejo cepiti osebe, ki so imele hudo alergijsko reakcijo po predhodnem cepljenju s tem cepivom ali imajo alergijo na katero od sestavin cepiva oziroma so alergične na kokošja jajca. Cepljenje je treba odložiti pri osebah, ki so akutno zbolele

in imajo povišano telesno temperaturo.

Kontraindikacije za cepljenje

- preobčutljivost za jajca;
- preobčutljivost za katerokoli

sestavino cepiva;

- akutna vročinska bolezen (zvišana telesna temperatura, višja kot 38.5 °C)

Mateja Hüll, diplomirana medicinska sestra, ZD Kočevje

GV SERVIS d.o.o., Reška cesta 21a, 1330 Kočevje

DELOVNI ČAS

8:00 - 16:00

KONTAKT SERVIS

041-532-666

podpora@vidrih.si

www.vidrih.si

Svetovanje pri nakupu nove opreme
Namestitev operacijskega sistema
Vzdrževanje programske in strojne opreme
Vzpostavitev domačega ali brezžičnega omrežja
Postavitev računalniškega omrežja na domu
Nastavitev in priklop omrežnih naprav
Namestitev gonilnikov
Čiščenje registra

Odstranitev virusov, trojanskih konjev, spyware in adware

Z dobrimi navadami proti okužbam dihal

Jesen in zima sta idealen čas za kroženje respiratornih virusov, ki se prenašajo s kužnimi kapljicami ob kihanju, kašljanju, glasnemu govorjenju na razdalji do enega metra. Povzročajo akutne okužbe dihal. Prenos teh okužb lahko preprečimo z dobrimi higienskimi navadami.

Predvsem je pomembno, da zaščitimo skupine ljudi, pri katerih lahko posledice okužbe dihal potekajo težje – oskrbovanci domov za starejše občane, starejše osebe, majhni otroci, nosečnice, osebe z izjemno povečano telesno težo in kronični bolniki. Med slednje spadajo osebe, ki imajo kronične bolezni obtočil, dihal, sečil, jeter, metabolne bolezni, nekatere živčno-mišične in vezivne bolezni, maligna obolenja, nekatere bolezni krvi in krvotvornih organov, bolezni,

ki slabijo imunski odziv.

Prenos okužbe znatno preprečuje redno umivanje rok s toplo vodo in milom. »Pod toplo vodo dobro zdrgnemo tudi hrbtno stran rok, prostore med prsti, palca, pod nohti in zapestja. Ko si rok ne moremo umiti, uporabimo razkužilo,« svetuje Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ). Ker smo v hladnejšem vremenu več časa v zaprtih prostorih, je te potrebno pogosto prezračevati. Priporočeno je vsaj 15-minutno zračenje. Ob simptomih okužbe – nanjo nakazuje slabo počutje, znaki prehlada, kašelj, vročina, glavobol, težko dihanje, bolečine v mišicah, izguba vonja ali okusa, bolečine v žrelu – pa je treba ostati doma in se izogibati stikom z drugimi, dokler simptomi ne izzvenijo.

Kašljamo in kihamo le v rokav ali v robček ter stran od drugih,

robček odvržemo v koš in si roke umijemo s toplo vodo in milom. »Če kihate in smrkate ter si ob tem pokrijete usta ali nos z dlanjo, z neposrednim dotikanjem bližnjih površin (kljuk, držal) prenesete kužne izločke na površine. S tem se poveča tveganje, da se bodo okužile druge osebe, ki se znajdejo v stiku z okuženimi površinami, saj virusi pogosto vstopajo v naše telo prek nečistih rok ali s kapljičnim prenosom,« poudarja NIJZ.

Najbolj učinkovit, varen in preprost način preprečevanja bolezni in njenih posledic je cepljenje – proti covidu-19, gripi in pnevmokoknim okužbam. Priporočljivo je predvsem za prebivalce z večjim tveganjem za težek potek bolezni, cepljenje proti gripi pa je priporočljivo tudi za vse, ki želijo sebe in svoje bližnje zaščititi pred boleznijo.

Veliko vlogo pri dobrem počutju in močnem imunskem sistemu v sezoni okužb dihal igra tudi zdrav način življenja. Priporočeno je, da v svoj vsakdan vključimo gibanje, če je možno na svežem zraku. Pomembna je tudi uravnotežena prehrana, ki je dovolj bogata z vitamini. A NIJZ ob tem opozarja, da ni dokazov, da bi prehranski dodatki, ki vsebujejo večje od priporočenih količin vitaminov ali mineralov, dejansko zmanjšali tveganje za gripo ali drugo akutno okužbo dihal. »Razmislimo tudi o opustitvi kajenja, ker poškoduje obrambo dihal pred okužbami, saj slabi gibljivost drobnih migetalk na površini celic dihal, ki omogočajo odstranjevanje sluzi in delcev,« svetujejo.

Neja Jerebičnik

Odpadki naj končajo v zbirnem centru in ne v jamah!

Čiste jame, čista vest.

Poskrbi, da naše Kočevsko ostane čisto,
zato smeti ne odlagaj v jame.
Vrzi jih v koš ali jih pripelji v Zbirni center Mozelj.
Tam lahko občani **brezplačno** oddamo odpadke.
Več o pravilnem odlaganju odpadkov preberi
na www.komunala-kocevje.si.

Kočevski 'sekirači' pišejo novo zgodbo

V kočevskem Gaju stoji posodobljeno športno igrišče, lahko mu rečemo tudi poligon, na katerem pozornost vzbuja osem tarč, namenjenih metanju sekire. Prostor zdaj upravljajo sekirači – natančneje na novo ustanovljeno Društvo metalcev sekir in nožev Kočevje. Ti pa pišejo novo zgodbo, »drznemo si reči tudi, da pišemo zgodovino«.

Kako se je vse skupaj začelo? »V stik z metanjem sekire smo prvič prišli na neki polhariji, zgodilo se je spontano, samo od sebe,« opisuje Simon Šega, eden od ustanovnih članov društva, ki se že skoraj pet let ukvarjajo s tem športom. Ja, gre za športno panogo, ki pa še zdaleč ni agresivna, kot morda zaradi sekire, športnega rekvizita, deluje na prvi pogled. Obstajata dve kategoriji – met z malo in met z dvojno sekiro. Mala sekira, takšna za sekanje trsk, ki tehta 600 gramov, se meče na 3,65 metra oddaljeno tarčo. »To je ravno za en obrat sekire, in ta razdalja je idealna,« pove Šega in dodaja, da so tudi oni začeli z metanjem takšne. »To je potem pre-

tem, kako boš zadel tarčo. S šestih metrov zadeti petcentimetrsko piko na tarči ni tako zelo enostavno,« opisuje. Med njimi pa je tudi »perfekt za metanje nožev«, Alojz Urh, a to ni njihova prvirinska kategorija, je pa v razvijanju.

Na tekmovanjih se zvrsti po šest zaporednih metov, običajno po štiri serije, pri tem pa se seštevajo točke. »Zunanji krog tarče šteje eno točko, naslednji beli dve točki in tako do rdeče sredine, ki prinaša pet točk. To se vse skupaj seštevava, nato pa sledi klasično turnirsko izločanje,« opisuje pravila igre in dodaja, da je metanje sekire lahko tako individualen kot tudi skupinski šport. Tudi za kočevskimi sekirači je že

roko. Začetniku lahko pokažem nekaj osnovnih zadev – kako se postaviti, kako najbolj optimalno držati sekiro, na kaj biti pozoren pri metu. Po tem pa potrebuje človek nekaj ponovitev – kot pri vsaki stvari,« pripoveduje. In dodaja: »V bistvu moraš začutiti zadevo in potem pride tudi tisti užitek.« In čeprav morda na prvi pogled ni videti kot resen šport, poudarja, da pri metanju dela celotno telo. »Vendar to ni agresiven šport in sila pri metu ne igra velike vloge. Tudi veliko deklet se ukvarja s tem in moram povedati, da so v povprečju dostikrat celo boljša kot fantje. Zato so tudi dobrodošla med nami,« poudari.

Ustanovni člani današnjega društva, ki šteje že 30 članov, so ob Simonu še Alojz Urh, Alojz Fajfar, Damjan Žafran, Igor Loknar, Zvone Turk, Matjaž Košorok in Daniel Lenassi. »To je prva ekipa, ki je na Kočevskem začela metati sekiro.« Želijo si biti ambasadorji metanja sekire, zato je bila formalna ustanovitev društva neizogibna, hkrati pa so si želeli tudi svoj poligon. »Sestavljali smo ga od junija. Na tekmovanjih, ki smo se jih udeležili, smo opazovali, kje so napake in kje kaj manjka in kako postaviti poligon, da bo najbolj funkcionalen, uporaben in varen. Imamo eno redkih igrišč, ki je osvetljeno in se lahko igra tudi po temi, hkrati smo ograjo dvignili tri metre visoko in je praktično nemogoče, da bi karkoli zletelo ven. Lahko tudi rečem, da imamo zaradi prostora, v katerega je umeščen, enega najlepših poligonov,« opiše.

rastlo, da smo začeli metati dvojno sekiro. To je kos, ki tehta 2 kilograma, meče pa se na tarčo, oddaljeno 6,10 metra. Ta je, vsaj nam, bolj zanimiva, v met je treba vložiti več energije, biti moraš bolj natančen in tarča je toliko oddaljena, da vsaka malenkost, kot sta vlaga v zraku ali svetloba, igrata veliko vlogo pri

nekaj tekmovanj, med drugim so se odpravili tudi v 917 kilometrov oddaljen Laubach-Munster, kjer je letos poleti potekalo odprto nemško prvenstvo v metanju sekire, imenovano Asgard Cupr 2023. »Tam je bil naš najboljši član skupno osmi, sicer pa imamo v naši posadki tri državne prvake v veliki sekiri in

Foto: arhiv Društva metalcev sekir in nožev Kočevje.

državnega prvaka v mali sekiri,« pove.

»Najpomembnejše pri metanju sekire je, da moraš biti miren. Druga stvar pa je, da moraš zadevo začutiti. Kot bobnar vem, kako je v rokah držati palčke – ne obstaja pravi ali napačen način. In to je precej podobno pri sekiri. Mora se ti uvesti v

Prostor bo namenjen treningom, so pa sekirači odprti za vse nadobudneže, ki bi se želeli poskusiti v metu sekire. V bližnji prihodnosti – če se bo vse izteklo po načrtih, že prihodnje leto – želijo prav na tem poligonu organizirati tudi odprto prvenstvo Slovenije.

Neja Jerebičnik

Milan Butina – slikar in likovni teoretik

"Če je filozofija vaja v umirjanju, potem je umetnost vaja v življenju."

(Milan Butina)

Ob 100. obletnici rojstva slikarja in likovnega teoretika dr. Milana Butine je Občina Kočevje kulturno tematsko leto 2023 posvetila njemu v čast. Ob vstopu v leto smo v Likovnem salonu Kočevje (Pokrajinski muzej Kočevje) skupaj s projektom RTM Kočevska in Občino Kočevje za različno občinstvo pripravili več predavanj o življenju in delu Milana Butine. Konec junija smo povabili učiteljice in učitelje vseh kočevskih osnovnih šol in Gimnazije in srednje šole Kočevje. Slikarjevo življenjsko zgodbo jim je s pomočjo kamišibaja predstavila njegova hčerka Darja Butina. V nadaljevanju pa je skupina učiteljev pod mentorstvom akademskega slikarja Saša Koprivca ustvarjala po principu likovnoteoretskih praks.

Z razstavo Hommage Milanu Butini (1923–1999) v Likovnem salonu Kočevje začenjamo jesenski niz dogodkov, posvečenih Butinovi 100. obletnici rojstva. V želji, da ga predstavimo večplastno in na vseh ravneh njegovega ustvarjanja, smo se med seboj povezale različne ustanove: Pokrajinski muzej Kočevje, Galerija Staneta Kregarja, Slovenski gledališki inštitut in Galerija Hest v Mariboru.

Milan Butina se je kot tretji izmed petih otrok rodil leta 1923 v Kočevju očetu Antonu in mami Katarini. Po šolanju v Ljubljani in Kočevju, po prestani internaciji in bivanju v Zagrebu ter vrnitvi na Kočevsko se je vpisal na Akademijo za likovno umetnost v Ljubljani. Z vstopom na akademijo se je popolnoma predal likovni umetnosti in likovnemu raziskovanju. Med študijem je začel ugotavljati, da mu manjka teoretično izhodišče. Ker mu tudi profesorji in mentorji niso dali zadovoljivih odgovorov, je začel s pomočjo tuje literature sam raziskovati. Ugotavljal je, da tako kot glasbeniki tudi likovni ustvarjalci potrebujejo temeljno poznavanje teorije. Stremel je k temu, da bi to znanje začeli obravnavati tudi v likovni umetnosti.

S tem se je začela njegova pot na področju likovne teorije, ki jo je nato nadaljeval vse življenje. Kot profesor in pisec likovnoteoretskih študij je svoje znanje nesebično predajal naprej. Poleg tega, da se je vseskozi ukvarjal z likovnoteoretskimi raziskavami, pa je tudi neutrudno risal in slikal. Njegovemu slikarskemu opusu,

Odprtje razstave Hommage Milanu Butini (1923-1999) v Likovnem salonu Kočevje, 2023 • Foto: PMK Kočevje

Odprtje razstave Hommage Milanu Butini (1923-1999) v Likovnem salonu Kočevje, 2023 • Foto: PMK Kočevje

Pogled na del razstave v Likovnem salonu Kočevje, 2023 • Foto: PMK Kočevje

Ana Jakončič: Jezik, 2023, projekt študentov Naravoslovnotehnične fakultete pri predmetu Likovna analiza grafičnih izdelkov 2 pod mentorstvom doc. Borisa Beje.

ki ga je ustvarjal vse do smrti leta 1999, bo posvečena monografska publikacija.

Na razstavi v Likovnem salonu poudarjamo Butinov prispevek k likovni teoriji. Kot utemeljitelja

likovnoteoretskih praks v Sloveniji in kot slikarja ga postavljamo ob bok njegovima predhodnikoma (Klavdij Zornik, Zoran Didek), sodobniku in prijatelju (Marijan Tršar) ter naslednikoma (Jožef

Muhovič, Jurij Selan). Likovnoteoretska zapuščina Milana Butine je močno zaznamovala slovenski likovni prostor. S svojimi pristopi, utemeljitvami in novimi dognanji je postavil temelje likovnoteoretske prakse in likovne pedagogike na Slovenskem, ki jo nadaljujejo in ohranjajo likovni pedagogi in vsi, ki se ukvarjajo z likovno umetnostjo. Primer uporabnosti in aktualnosti njegovega dela kaže projekt, ki so ga v minulem študijskem letu pripravili študentje Naravoslovnotehnične fakultete pri predmetu Likovna analiza grafičnih izdelkov 2. Pod mentorstvom doc. Borisa Beje so z digitalnimi sredstvi poskrbeli za vizualizacijo Butinovih zapisov in definicij likovne teorije. Projekt je kot del razstave vključen v postavitev Hommage Milanu Butini.

S takimi primeri ostajajo spoznanja, dognanja in likovne definicije večne in z njimi lahko snujemo tudi sodobni čas.

Nadja Kovačič,
Pokrajinski muzej Kočevje

Mestna župnijska cerkev sv. Jerneja, Fabijana in Boštjana

19. julija 1903, torej pred natanko 120 leti, je bila v Kočevju posvečena nova župnijska cerkev. Prebivalci so bili imenitnega svetišča seveda veseli, razveselili pa so se najbrž tudi gostov, ki so se s knezoškofo Antonom Bonaventuro Jegličem – slednji je po poročanju tiska ob 'veliki azistenci' v "naj lepšem vremenu kaj slovesno" opravil "dolgotrajne in pomenljive obrede posvečenja" – udeležili praznovanja. Med njimi so bili, če še enkrat povzamemo po časopisu, "svitli knez Karl Auersperg, vojvoda kočevski, kot patron, vlado je zastopal dr. Andrej grof Schaffgotsch, navzoči so bili župan in mestni svetovalci in načelnik vseh uradov kočevskih". Celotna svečanost je trajala skoraj pet ur, že naslednji dan pa je bilo v cerkvi birmanih prvih 721 otrok.

A če bi se peturna slovesnost z današnjega vidika komu morda zdela dolga, bi se verjetno še toliko bolj čudil, če bi vedel, da so prizadevanja za postavitve novega božjega hrama v Kočevju trajala skoraj dve

desetletji! Že leta 1884 je namreč župnik in dekan Jožef Krese, ki je tedaj pravkar nastopil službo v mestu, sprožil priprave za gradnjo, ki naj bi nadomestila dotrajano in v tistem času tudi že premajhno staro cerkveno zgradbo. Tri leta pozneje je za izdelavo načrtov angažiral verjetno najbolj znanega arhitekta takratne monarhije, barona Friedricha von Schmidta. Ta je dekanu ustrezne skice posredoval še v istem letu.

Toda ne dekan ne arhitekt si verjetno nista mislila, da dograditve cerkve ne bosta dočakala. Schmidt je umrl januarja 1891, Krese pa poleti 1901, leto zatem, ko so se dela po sporih, ki so se ves ta čas vneli ob vprašanju smotnosti novogradnje, vendarle začela. Začeto opravilo sta tako morala zaključiti Kresetov naslednik Ferdinand Erker in Schmidtov učenec August Kirstein, ki je namesto učitelja prevzel vodenje del in tudi nekoliko prilagodil njegove prvotne načrte. Ob posvetitvi urejanje notranjosti še ni bilo končano, manjkal je npr. veliki

baldahinski oltar, ki je bil v tem času še v izdelavi. Tudi poslikana cerkev takrat še ni bila, saj so stropne poslikave in freska v prezbiteriju nastale šele v letih 1938 in 1939.

Kajpada zgodovina kočevske župnijske cerkve in njene liturgične opreme skriva še številne druge zgodbe, ki so bile ob letošnjem jubileju na pobudo župnika Damijana Štiha deloma predstavljene tudi na razstavi v Pokrajinskem muzeju Kočevje. O vseh tukaj ni mogoče spregovoriti.

Velja pa se spomniti, da sedanja cerkev ni bila zmeraj posvečena sv. Jerneju ter sv. Fabijanu in sv.

Pogled na Kočevje s cerkvijo v prvi polovici 20. stoletja.
Foto: www.gottschee.de

Boštjanu. Iz zgodovinskih razlogov je sv. Jernej, ki ga ima Kočevje kot svojega zaščitnika tudi v grbu, dolgo sicer bil priprošnjik župnije, ne pa njene farne cerkve. To 'anomalijo' je v osemdesetih letih preteklega stoletja ob pripravah na 600-letnico župnije – praznovali smo jo leta 1993 – odpravil šele tedanji župnik Božidar Metelko.

Mihael Petrovič ml.

SKODA

Kodiaq

Odkrij ga
na novo

JORAS CENTER,

Ob železnici 7, Ribnica,

tel.: 01 836 90 40

Kombinirana poraba goriva in izpusti CO₂: 8,6 – 5,3 l/100 km in 195 – 139 g/km, emisijska stopnja: EURO 6, specifična emisija dušikovih oksidov (NOx): 0,0516 – 0,0103 g/km, trdi delci: 0,00054 – 0,00003 g/km, število delcev: 0,00053 – 0,00 x 10¹¹. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov.

Vzponu Navkreber na Strmo Reber kljubovalo več kot 200 kolesarjev

V soboto, 30. septembra, je v organizaciji Zavoda Kočevsko v Osilnici potekal že 4. rekreativni kolesarski vzpon Navkreber na Strmo Reber. Na prireditvi je tokrat sodelovalo kar 210 tekmovalcev, od tega 20 kolesark in 190 kolesarjev, ki so kljubovali 19 serpentinam in 720 metrom višinske razlike. Čez start so se kolesarji pognali kmalu po 11. uri, do vrha prelaza Strma Reber pa jih je čakala proga v dolžini 8.400 metrov.

Vzpon na Strmo Reber je letos najhitreje prevozil kolesar Miran Kovačič, ki je za vzpon potreboval 27 minut in 16 sekund, prvi zasledovalec pa je v cilj za njim pripehljal z zaostankom le 13 sekund. Najhitrejša udeleženka je vzpon prevozila s časom 33 minut in 20 sekund ter s tem za skoraj minuto izboljšala lanske najhitrejši čas med tekmovalkami. Najmlajši udeleženec je imel 12 let, najstarejša dva sta imela 76 let, najstarejša udeleženka pa je imela 63 let.

Vsi časovni rezultati v posamič-

Kolesarji kljubujejo serpentinam prelaza Strmo Reber. • Foto: Žiga Marin

nih kategorijah so objavljeni na spletni strani destinacije Kočevsko ter na prijavim.se.

Tudi letos so vsi udeleženci, ki jim je uspelo prekosariti vzpon na Strmo Reber, za spomin prejeli leseno spominsko tablico z napisom I DID IT, najboljši trije udeleženci v posamičnih kategorijah (cestno

kolo, MTB kolo in e-kolo) pa so prejeli medalje in praktična darila, ki so jih prispevali organizatorji in sponzorji dogodka. Udeleženec z najhitrejšim časom je poleg medalje prejel tudi dva pokala - v trajno last je prejel manjši leseni pokal, ki uprizarja serpentine prelaza Strma Reber, do naslednjega leta pa bo pri

njem domoval tudi umetelni prenosni pokal, ki ga je iz kamna izdelal lokalni umetnik Josip Lisac. Leseni pokal, medalje in spominske tablice je izdelal priznan lokalni rokodellec Anže Kobola.

Letošnji jesensko obarvan vzdržljivostni kolesarski vzpon na Strmo Reber ni postregel z novim časovnim rekordom, so pa udeleženci z najvišjo številčno udeležbo poskrbeli za izjemno vzdušje in zdravo mero tekmovalnosti. H gladki izvedbi so pripomogli tudi številni sponzorji, ki so s finančnimi sredstvi ali drugimi prispevki pomagali pri izvedbi dogodka, ter prostovoljci in drugi sodelujoči (gasilci, reševalci, redarji).

Se vidimo spet prihodnje leto!

Sponzorji, ki so sodelovali pri dogodku: CGP, Intersocks - Crocks, Isostar Slovenija, Avtohiša Vrtin, Avtohiša Randelj, Kolektor Sikom, KK Adria Mobil, Mint ter medijska sponzorja HitRadio Center in Rock Radio.

Nadija Kolmanič

Razkrivanje potencialov in pomen razvoja turizma za Kočevsko

Slikovita in skrivnostna destinacija Kočevsko se ponaša z izobiljem naravnih lepote, bogato kulturno dediščino in številnimi edinstvenimi čari, ki privabljajo popotnike od blizu in daleč. Bolj odločno smo se pomena turizma za naš kanček Slovenije začeli zavedati leta 2015 z ustanovitvijo Javnega zavoda za turizem in kulturo Kočevje ter leto dni pozneje z ustanovitvijo destinacije Kočevsko, ki je pod okrilje in enotno blagovno znamko Kočevsko – Skrivnostni gozd Slovenije združilo občine Kočevje, Kostel in Osilnico. Turizem je tako tudi za nas postala pomembna gospodarska panoga, ki sooblikuje okolje in tudi lokalni skupnosti prinaša številne koristi.

Med najpomembnejše in edinstvene značilnosti Kočevske zagotovo spada neokrnjeno naravno okolje. Bujni zeleni gozdovi, vodna bogastva in hribovja so priljubljena za točišča ljubiteljev narave, ki iščejo mir od ponorelega vsakdana ali pa le aktiven oddih. Pri ohranjanju teh naravnih lepote igra turizem ključno vlogo. Z večanjem števila obiskovalcev, ki cenijo lepote Kočevske, tudi pri domačinih raste zavedanje potrebe po trajnostnih praksah za njeno zaščito. Turizem spodbuja

Kočevsko slovi kot izjemna zelena in trajnostna turistična destinacija.

Foto: Jošt Gantar

okoljsko ozaveščenost ter tako domače prebivalce kot turiste in obiskovalce spodbuja k spoštovanju in ohranjanju edinstvenosti Kočevske.

Turizem spodbuja gospodarski razcvet in pri lokalnih ponudnikih ustvarja prihodke, nova delovna mesta ter na različne načine spodbuja lokalno gospodarstvo. Prihodke, ki so ustvarjeni s turizmom, pa je lahko mogoče ponovno vložiti v razvoj novih vsebin in programov, infrastrukture in drugih javnih storitev, ki izboljšajo izkušnjo obiskovalcev ter tudi kakovost življenja prebivalcev.

Kočevsko je prežeto z zgodovino in bogato kulturno dediščino, ki čaka, da jo odkrijete. Turizem tudi na tem področju deluje kot katalizator za ohranjanje in promocijo kulturne dediščine, zgodovinske znamenitosti pa postajajo bolj do-

stopne in znani tudi domačinom. S predajanjem tradicije in zgodovine tudi skrbimo, da poznavanje zgodovine našega območja ne zamre.

Interakcije obiskovalcev iz različnih okolij, ki s seboj prinašajo edinstvene poglede in ideje, z lokalnim prebivalstvom spodbujajo tudi medkulturno razumevanje in medsebojno učenje. S potopom v lokalno kulturo in utrip Kočevske obiskovalci pridobijo globlje spoštovanje do naše destinacije in tradicij.

Turizem spodbuja tudi porabo lokalnih proizvodov in pridelkov. Turisti pred odhodom za spomin pogosto poiščejo spominke, ki so pristni in lokalno izdelani ter jih spominjajo na čas, preživet na Kočevskem. To povpraševanje lokalnim obrtnikom, rokodelcem in proizvajalcem ponuja platformo za predstavitev svojega dela, ne glede

na to, ali gre za ohranjanje tradicionalnih obrti ali pa bolj sodobne ročno izdelane izdelke. S tem turizem ne podpira samo lokalnega gospodarstva, ampak pomaga ohranjati tudi kulturno tradicijo.

Turizem ima tudi edinstveno moč, da združuje skupnosti. Lokalno prebivalstvo je lahko ponosno, da se v svetu predstavlja s tako edinstvenim krajem, kot je Kočevsko. Lokalni dogodki, festivali, vodeni ogledi in druge priložnosti za druženja med prebivalci ustvarjajo občutek enotnosti in povezanosti, s tem pa se krepi tkivo skupnosti in spodbuja prijetno vzdušje, ki pri obiskovalcih pusti dolgotrajen pozitiven vtis.

Skratka, turizem ni le način za privabljanje obiskovalcev, ampak je ena od panog, ki pripomore k soustvarjanju trajnostne, živahne in harmonične lokalne skupnosti. S skrbnim načrtovanjem, poudarkom na trajnostnih praksah in predanosti do ohranjanja naravnega in kulturnega bogastva se Kočevsko še naprej razvija kot izjemna zelena in trajnostna turistična destinacija, privlačnost destinacije kot skritega dragulja Slovenije pa bo v prihodnosti zasijala le še močnejše.

Nadija Kolmanič

Sodelovanje študentk Filozofske fakultete Ljubljana pri urejanju etnološke zbirke Kočevarjev v Občicah

Med 15. junijem in 30. septembrom je v sodelovanju med Univerzo v Ljubljani in Društvom Kočevarjev staroselcev potekal projekt *Etnološka zbirka Kočevarjev in pešpot med starimi sortami sadnega drevja*.

Namen projekta, ki spada med t. i. študentske projekte za trajnostni razvoj, ki jih financira Univerza v Ljubljani, je bila interpretacija snovne in nesnovne kulturne dediščine v lokalnem okolju ter spodbujanje razvoja trajnostnega turizma na podeželju. Poudarek je bil na etnološki dediščini Kočevarjev in območja Kočevske.

Projekt je potekal pod vodstvom pedagoške mentorice dr. Anje Moric, z Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, pedagoške somentorice dr. Tanje Žigon, z Oddelka za prevajalstvo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, delovnega mentorja Primoža Primca, predsednika Društva Kočevarjev staroselcev, in koordinatorke Urške Gruden s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Pri projektne delu smo sodelovale študentke etnologije in kulturne antropologije Jana Rajh Plohl, Gaja Slapnik in Pika Pipan ter študentki Oddelka za prevajalstvo Klara Vrabl in Kaja Večko.

Delo v okviru projekta lahko razdelimo na tri faze. Prva faza v juniju in juliju je obsegala seznanitev z obravnavano problematiko in tudi že prvo terensko delo v kulturnem centru Kočevarjev v Občicah. Študentke smo najprej pridobile podatke iz virov in literature, arhivskega gradiva, predvsem pa med pogovori s Kočevarji

Glavni razstavljeni prostor. • Foto: Alenka Peterlin

in njihovimi potomci. Nato pa smo se posvetile glavnemu cilju našega projekta, in sicer prenovi etnološke zbirke predmetov kmečkega orodja, ki jo hranijo v Društvu Kočevarjev – staroselcev in interpretaciji sadovnjaka starih sadnih sort.

Zbirka je v treh poslopijih, in sicer v zgornjem nadstropju glavne stavbe sedeža Društva Kočevarjev staroselcev, v pomožnem poslopiju ter pod kozolcem. Razstavljeni so predmeti iz 19. in 20. stoletja, ki predstavljajo okno v način življenja Kočevarjev v preteklosti. Zbirka vsebuje kmečko orodje in predmete za vsakdanjo rabo, pohištvo,

kuhinjsko posodo in pribor, polšje in ptičje pasti, oblačila in podobno. V pomožnem poslopiju sta med drugim dve maketi kočevarskih vasi, ki sta danes porušeni, izdelal pa ju je gozdar Anton Prelesnik. V tretjem delu zbirke, pod kozolcem, so razstavljeni naprave in večja kmečka orodja. V sklop zbirke spada tudi sadovnjak starih drevesnih sort, ki je v bližini glavne stavbe.

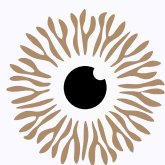
Do srede avgusta smo v okviru druge faze projekta pripravljali besedila za informativno zloženko, razstavne table in članke. Študentki Oddelka za prevajalstvo sta napisana besedila prevedli v angleščino

in nemščino, Jana Rajh Plohl pa je poskrbela za oblikovanje tabel in fotografij.

Končna faza projekta je potekala septembra, ko smo študentke pripravile predstavitev projekta z vodenim ogledom etnološke zbirke, namenjeno zainteresirani javnosti. Zbirka je bila 18. septembra slovesno odprta za obiskovalce. Prireditelj je bila dobro obiskana, saj so se je udeležili tako domačini kot tudi Kočevarji iz Avstrije.

Za študentke je bilo delo na projektu Etnološka zbirka Kočevarjev in pešpot med starimi sortami sadnega drevja prva neposredna izkušnja z ohranjanjem in interpretacijo kulturne dediščine na terenu. Zaradi neizkušenosti na tem področju so nas na začetku pestili manjši dvomi o tem, ali nam bo projekt uspelo izpeljati, a so se razblinili – deloma zato, ker je bil napredek vsak teden bolj opazen, deloma pa tudi zaradi zaupanja in spodbujanja pedagoških mentoric. Med trajanjem projekta smo pobliže spoznale delo etnologov na terenu in z njim povezane izzive, kar nam bo v prihodnje pomagalo pri izbiri poklica. Pridobljeno znanje nam odpira veselje možnosti sodelovanja na mnogo področjih. Menim, da je izkušnja s tem projektom med drugim pripomogla k temu, da se bomo nadaljnjih izzivov lotile z večjo mero samozavesti.

Gaja Slapnik

PRESKAR
OČESNI CENTER

Trg zbora odposlancev 59
KOČEVJE

Tel. 059 342 913

Akcije se ne seštevajo. Velja do 31. 10. 2023.

**30%
POPUST
NA OČALA
ZA ŠOLARJE IN DIJAKE**

Natečaj Prastol na odprtju Festivala lesa 2023

V dvorani Kulturnega centra Kočevje so 5. oktobra na odprtju Festivala lesa razglasili in podelili letošnja priznanja prastol, nagrade dijakom in zahvalo Gasilski zvezi Slovenije.

Uvodnemu pozdravnemu nagovoru dr. Vladimirja Prebiliča, župana občine Kočevje, je sledila podelitev priznanj dijakom Gimnazije in srednje šole Kočevje iz programa Mizar. Izdelovali so stol po navdihu znamenitega italijanskega oblikovalca Enza Marija. Priznanja iz rok ravnatelja Gimnazije in srednje šole Kočevje, gospoda Gregorja Pečana, sta najprej prevzela tretjeuvrščeni dijak Timotej Žaberl in drugouvrščeni Gašper Tomažin. Prvo nagrado je prejel Aldin Pap. Po obrazložitvi komisije njegov predlog izstopa zaradi preprostega in hkrati domiselnega posega v obstoječo temeljno formo stola Enza Marija. Dijak je skrajšal deske na sedalu in naslonjalu, da je pridobil dovolj vmesnega prostora, v katerem je razdružene elemente povezal s križnim prepletom vrvice, ki spominja na tradicionalne šiviljske in veziljske tehnike.

Podelitvi priznanj dijakom je sledila zahvala Gasilski zvezi Slovenije za pogasitev gozdnih požarov na Krasu v letu 2022. Prototip nagrajenega prastola leta 2022 Duša zapušča telo, katerega avtor je Gašper Fabijan, je gospe Ani Nuši Somrak, pooblaščenki predsednika GZS, predal predsednik Festivala lesa Aleš Marolt.

Osrednji trenutek letošnjega odprtja Festivala lesa je bila razglasitev zmagovalne kreacije mednarodnega natečaja Prastol 2023, na katerega je prispelo 92 prijav iz 34 držav.

Strokovna žirija je priznanje Posebna omemba namenila stolu Zwieselchair avtorjev Marise Graab in Floriana Knöblza iz Nemčije. Tretje mesto je prejel stol Slice chair, katerega avtor je Gopalkrishna Pai Kane iz Indije, in 2. mesto stol Forland avtorja Georgea Bosnasa iz Grčije.

Prvo nagrado je prejel stol Harmony avtorja Leonharda Paulija iz Avstrije. Tipologija stola Harmony izhaja iz arhetipa sedenja na 'odrezanem deblu'. V masivno osnovo je vstavljeno naslonjalo, ki je realizirano kot črno pobarvan lesen odpadki. Je tudi kontrastni element lahki cilindrični obliki podnožja 'debla' v naravni barvi lesa. Interventni razrez valjaste baze iz masivnega lesa je v funkciji konstrukcijske postavitve naslonjala. Gre za potezo, ki spo-

Foto: Bojan Štefanič

Leonhard Pauli ob nagrajenem stolu.

minja na intuitiven rez s sekiro, in lahkotnost, s katero tradicionalni anonimni oblikovalec rešuje logično konstruktivno povezavo.

Meta Kamšek, koordinatorka Festivala lesa, je v nagovoru po podelitvi priznanj opozorila na pomen oblikovanja za dodajanje vrednosti lesu. Prav ideja združenih veščin in raznovrstnega znanja je sporočilo Festivala lesa, da lahko s sodelovanjem različnih panog dodajamo lesu primerno visoko vrednost. Dober primer je sodelovanje Festivala lesa, Kočevskega lesa in Rokodelske zadruge In situ iz Sodražice v projektu In situ, v katerem je bilo letos izdelanih šest novih izdelkov.

Ravno tako je Festival lesa na Triennale rokodelstva prijavil tri izdelke, med katerimi je bila Kočevska krošnja oblikovalca Anže-

2. nagrada natečaja Prastol 2023: Forland, George Bosnas.

Nagrajeni dijaki Gašper Tomažin, Timotej Žaberl in Aldin Pap.

ta Rudija Vrhovška in rokodelca Janka Marinča uvrščena med deset najboljših izdelkov sodobnega rokodelstva v letošnjem letu in je prejela znak odličnosti Made in Slovenia.

V letih 2022 in 2023 pa je s polnimi pljuči zaživela svoje

prodajno življenje tudi ustvarjalna lesena igračka Konstrukta oblikovalca Nika Kralja, ki se že pripravlja na tržni pohod v tujino.

Odprtju Festivala lesa sta v petek sledila delavnica Leseni gumb za otroke v Vrtcu Kočevje ter osrednji strokovni dogodek z naslovom Gozd priložnosti za oblikovanje slovenskega pohištva. V soboto je bil ob koči na Črnem vrhu na sporedu zabaven, slasten in poučen Ogljefest.

Festival lesa se nadaljuje s serijo izobraževalnih in ustvarjalnih srečanj, ki bodo potekala vse do marca prihodnje leto. Ob strokovnem mentorstvu se bodo udeleženci zblížali z novimi znanji, izkušnjami ter najso-

3. nagrada natečaja Prastol 2023: Slice chair, Gopalkrishna Pai Kane.

obdelavo lesa. Na delavnicah, ki so namenjene tako odraslim kot mladini, bodo izdelovali lesene predmete in spoznali osnove lesarskih veščin. Obnovili bodo svoje najljubše lesene predmete in se učili restavriranja. Ustvarjali bodo lesoreze in lastna sedala po predlogi oblikovalca Enza Marija. Pletli bodo kočevsko krošnjo, spoznavali oblikovalski proces in delali unikatne predmete po lastni zamisli. Izkušena arhitektka jim bo svetovala pri načrtovanju manjših lesenih objektov ...

Program in načini prijave na delavnice so objavljeni na spletnem naslovu: <https://kariera.kocevje.si/znanje>, dodatne informacije pa so na voljo tudi na elektronskem naslovu: festival.lesa@gmail.com. **Miran Mate**

SPRIJATELJITE SE Z LESOM NA DELAVNICAH FESTIVALA LESA!

Festival lesa vas vabi na lesarske, restavratorske, likovne in obrtne delavnice ter arhitekturna svetovanja. S podporo javne agencije SPIRIT so namenjene vsem, ki vas zanima ustvarjanje v najbolj žlahtnem naravnem materialu. Ob strokovnem mentorstvu se boste zblížali z novimi znanji, izkušnjami ter najsoodnejšimi orodji in stroji za obdelavo lesa.

Informacije in prijave na
delavnice:

031 300 976

festival.lesa@gmail.com

26.11.2023 - 10.02.2024 / 3x

LESENI ABONMA

Izdelajte lesen predmet po lastni zamisli.

23.09.2023 - 03.02.2024 / 5x

LESENI ABONMA ZA OŠ

Učenci bodo ob izdelavi uporabnih izdelkov spoznali osnovne lesarske veščine.

08.03 - 10.03.2024 / 3x

RESTAVRATORSKI VIKEND

Obnovite svoj najljubši leseni predmet.

15.10.2023 / 1x

REZ V LES

Ustvarite lesorez, ga odtisnite in uokvirite.

02.12.2023 / 1x

LESENI SPOMIN

Restavrirajte svoj priljubljeni leseni predmet.

21.10 - 28.10.2023 / 2x

SAMO MOJ STOL

Izdelajte stol po predlogi legendarnega Enza Marija.

18.11.2023 / 1x

KOČEVSKA KROŠNJA

Iz leskovih viter spletite sodoben podstavek za shranjevanje kuhinjskih pripomočkov.

02.12.2023 / 1x

KONSTRUKTA LESENA USTVARJANKA

Tekmujte v sestavljanju didaktične lesene igrače.

16.03 - 23.03.2024 / 2x

6 DIZAJNOV

Načrtujte, oblikujte in izdelajte unikaten izdelek.

02.03.2024 / 1x

MALA ARHITEKTURA V LESU

Svetovanje za izdelavo ute, paviljona, nadstreška...

Spoznajte nabor okusnih dobrot.

Obiščite nas
v trgovini
**Zakladi
Kočevske.**

**Lokalno
je feno—
menalno**

Ljubljanska cesta 5
1330 Kočevje

+386 30 649 900

trgovina@zakladi-kocevske.si
www.zakladi-kocevske.si

Zakladi
Kočevske

ODPIRALNI ČAS

TOR - PET

09:00 - 12:00
16:00 - 18:00

SOB

09:00 - 12:00

Spoznajte in okusite preverjeno
lokalno kvaliteto izpod rok
srčnih ljudi in domače zemlje.

**Kvalitetno.
Okusno.
Lokalno.**

**najboljše
kočevske
bombice**

Raziskovanje poklicev za prihodnost

V sklopu Karierne jeseni 2023 se je pod strokovnim vodenjem Podjetniškega inkubatorja Kočevje in Ljudske univerze Kočevje na Kočevskem odvil še drugi niz dogodkov za poklicno prihodnost učencev in dijakov – Dnevi odprtih vrat podjetij.

24 velikih, srednjih in malih kočevskih podjetij je predstavljalo edinstveno priložnost za osmošolce in dijake, da spoznajo svet poklicev iz prve roke. Zadnji teden v septembru je bilo organiziranih 85 obiskov pri različnih kočevskih podjetjih. Predstavila so se z namenom ozaveščanja o poklicnih profilih in možnostih zaposlovanja v regiji.

Okoli 400 učencev je imelo priložnost videti delovno okolje, spoznati zaposlene in se seznaniti s potrebami in zahtevami posameznega delodajalca. Podjetja so obiskali učenci OŠ Zbora Odposlancev, OŠ ob Rinži, OŠ Stara Cerkev, OŠ Ljuba Šercerja, OŠ Fara, OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica in OŠ Antona Debeljaka Loški Potok.

Pridobljene izkušnje so številnim učencem in dijakom omogočile boljše razumevanje poklicev, kar

Foto: arhiv Ljudske univerze Kočevje

jim bo v pomoč pri odločitvi o njihovi poklicni poti. Spoznali so, kaj vse je vključeno v posamezen delovni proces in poklic, kakšne veščine so potrebne ter kakšne možnosti izobraževanja so na voljo za pridobitev teh veščin. Veliko zanimanja vedno pritegnejo predstavitve, ki so inovativne in praktične.

Hitro napredujoča tehnologija, kot so umetna inteligenca,

avtomatizacija in robotika bodo preoblikovale poklicno področje. Rutinske naloge bodo v veliki meri avtomatizirane in robotizirane, zelo zaželeno pa bodo kompetence prihodnosti, kot so kreativnost, kritično razmišljanje, reševanje kompleksnih problemov, medsebojna komunikacija in prilagajanje.

Poklici, povezani z razvojem, upravljanjem in vzdrževanjem

naprednih tehnologij, bodo prevladovali. Razvoj programske opreme, strokovnjaki za kibernetiko, strokovnjaki za varnost, analitiki podatkov, specialisti za umetno inteligenco in strojništvo bodo med najbolj iskanimi poklici. Poleg tega bo v porastu tudi potreba po strokovnjakih za trajnostni razvoj, obnovljive vire energije in okoljsko ozaveščenost poklicev. Seveda pa ne pozabimo tudi na poklice, kjer bosta človeška roka in razum vedno potrebna. To so poklici v zdravstvu, vzgoji in izobraževanju, socialni in še marsikje.

Dnevi odprtih vrat omogočajo direkten stik med učenci in podjetji ter posredno spodbujajo razvoj lokalnega gospodarstva. Hkrati pa močno prispevajo k razvoju zavesti mladih o možnostih zaposlovanja v njihovem lokalnem okolju.

Z dogodki Karierne jeseni, kot so Festival poklicev, Dnevi odprtih vrat podjetij in Karierni sejem, mladim odpiramo vrata kariernega razvoja. Spodbujamo, da že v času izobraževanja razvijejo jasno sliko o poklicnih možnostih, ki so jim na voljo, ter se lažje odločijo za svojo poklicno usmeritev v prihodnosti.

Maja Rupnik

Medgeneracijsko sodelovanje Jutra, DSO Kočevje in Vrtca Kočevje v akciji Pokloni čas, polepšaj dan

Medgeneracijsko sodelovanje ima v današnjem svetu poseben pomen. Povezovanje različnih generacij prinaša številne koristi za skupnost, naj bo to izmenjava izkušenj, obogatitev družbenega življenja ali preprosto ustvarjanje bolj prijaznega in povezanega okolja. V tem duhu so se Zavod Jutro, Dom starejših občanov Kočevje (DSO Kočevje) in Vrtec Kočevje odločili združiti moči v akciji Pokloni čas, polepšaj dan. Zavod Jutro je organizacija, ki deluje v občinah Žužemberk in Kočevje ter se posveča pomoči in negi starejših občanov na domu. Naša ekipa strokovnjakov in prostovoljcev je vedno pripravljena prisluhniti potrebam starejših ter jim nuditi podporo pri vsakodnevnih aktivnostih. Naše delo temelji na spoštovanju dostojanstva posameznika ter skrbi za ohranjanje kakovosti življenja v domačem okolju.

Akcija Pokloni čas, polepšaj dan je odličen primer, kako lahko medgeneracijsko sodelovanje bogati lokalno skupnost. V okviru te akcije se oskrbovanci DSO Kočevje občasno srečujejo z otroki iz Vrtca Kočevje. Skupaj se lotevajo različnih dejavnosti, od ustvarjanja in petja do skupnega časa v

Foto: arhiv Zavoda Jutro

naravi. Srečanja so priložnost za izmenjavo izkušenj in nalezljivega smeha, ki pomladi duha in pospeši srčni utrip. Poleg tega, da akcija razveseljuje udeležence, ima tudi širše pozitivne učinke na skupnost. Spodbuja razumevanje in spoštovanje med generacijami ter prispeva k občutku pripadnosti in solidarnosti.

Otroci se učijo spoštovanja do starejših, oskrbovanci DSO Kočevje pa občutijo, da so cenjeni in da njihova izkušnja šteje.

Srečanje je bilo prav posebno in čarobno. Otroci so se izkazali s svojo iznajdljivostjo in radovednostjo. Naši najmlajši učenci so nas očarali s svojimi otroškimi zborčki,

ki so napolnili prostor s smehom in melodijo. Plesna skupina Tik-tak nas je popeljala v svet ritma in gibanja, ob tem pa nismo pozabili na vzgojitelje, ki so nas navdušili s prelepimi zimzelenimi melodijami. Akcija ni bila namenjena le učenju in zabavi. Skrbno smo se posvetili tudi tistim, ki niso mogli biti z nami. Za vsakega od njih so v Vrtcu Kočevje pripravili simbolično darilo, opremljeno z dobrimi mislimi. Vsak tak trenutek toplote je bil namenjen temu, da ogreje srca starejših občanov, ki so nas počastili s svojo prisotnostjo.

Prijetno vzdušje na dogodku je dvignilo duha vseh obiskovalcev. Brata Veble sta prišla za harmoniko in zaigrala melodije, ki so nas povezale še bolj. Otroci, vzgojitelji, oskrbovanci in obiskovalci – vsi smo se prepustili čarobnosti glasbe in sodelovanja med generacijami. Bil je resnično lep dan, ki nas je opomnil, kako pomembno je, da ohranjamo radovednost, povezanost in spoštovanje med različnimi starostnimi skupinami. In zagotovo bo to sodelovanje medgeneracijski most, ki bo še naprej povezoval naše skupnosti.

Gregor Levič

ZLATA ŠAPA v roke liofilizirani surovi hrani za pse

V četrtek, 28. septembra 2023, so ob zaključku natečaja ZLATA ŠAPA 2023 podelili nagrade trem najboljšim podjetniškim idejam. Letos so slavili liofilizirana surova hrana za pse Good4Dogs, spletni portal z medicinskimi hipnozami Ponos.si ter trajnostna kozmetika ClayOna.

Za prvo mesto je bila razpisana denarna nagrada v bruto znesku 2.500 EUR, za drugo mesto 1.000 EUR ter za tretje mesto 500 EUR. Vsi finalisti bodo prejeli tudi mentorstvo s strani inkubatorja v podpornih programih.

Prvo nagrado je prejela liofilizirana surova hrana za pse podjetja Good4Dogs. Z novim izdelkom so naslovili problem logistike zamrznjene surove hrane za pse na potovanjih ter skrajšanje časa priprave obroka za psa. Liofilizacija je postopek sušenja z zamrzovanjem, kjer hrana ohrani vse hranljive sestavine. Liofilizirana hrana je 3- do 5-krat lažja in je ni potrebno shranjevati na hladnem. Trenutno jo ponujajo kot priboljšek, kmalu pa bo na policah nov produkt, obrok, ki bo enakovreden surovi hrani iz trenutne ponudbe. Priprava je enostavna – sestavine stresemo v posodo, zmešamo z mlačno vodo in v nekaj minutah je surovi obrok za psa pripravljen.

Drugo nagrado je prejela ideja

Foto: Nastja Lavrič

spletna platforma z medicinskimi hipnozami in meditacijami Ponos.si. Ta ponuja vsebine 24/7 na mobilnih napravah, namenjene posameznikom in zaposlenim, ki se srečujejo z različnimi izzivi današnjega življenja, kjer najdemo napotke za obvladovanje vsakodnevnega stresa, preprečevanje izgorevanja, krepitev svoje psihične odpornosti za uspešno spoprijemanje z vsakodnevnimi izzivi ter grajenje dobrih delovnih in zasebnih odnosov. Posebnost njihovih meditacij je v tem, da so

v slovenskem jeziku in prilagojene na spol.

Blagovno znamko Clayona, ki je prejela tretjo nagrado, ustvarja Polona Debeljak iz Kočevja. Izdeluje trda mila za telo in obraz, ki jim za barvni odtenek in edinstvene zdravilne lastnosti primeša raznobarvne gline. Z izdelavo je začela zaradi lastne potrebe po bolj koži prijazni negovalni kozmetiki, ki je hkrati bolj prijazna naravi. Polona že načrtuje nove produkte s trajnostno noto za osebno higieno in čiščenje doma.

Podjetniški inkubator Kočevje se zahvaljuje vsem kulturnim ustvarjalcem, ekipi KCK, oblikovalki Danaji Padovac za čudovito oblikovan pokal ZLATA ŠAPA, ki sta ga izdelala Anže Kobola in Matej Erjavec. Prireditelj je odlično povezovala Sabina Gosenca, podjetnica iz Črnomlja. Ekipa TvKocevje.si je odlično izvedla snemanje in montažo promocijskih video posnetkov finalistov. Prav tako se zahvaljujemo vsem sodelujočim v natečaju, ki so zbrali pogum in predstavili svojo dodelano idejo pred komisijo, ter seveda obiskovalcem, ki so s svojo prisotnostjo podprli razvoj novih podjetniških idej.

Nagrada ne pomeni konca, ampak predstavlja začetek dela in podporo lokalnega okolja na podjetniški poti. Vabljeni vsi podjetniki in tisti, ki si to želite postati, da se oglasite na inkubatorju, saj smo že v pripravi za natečaj ZLATA ŠAPA 2024. Ne čakajte predolgo.

Sara Krivdić Oražem

NOVI RENAULT CLIO

8 let jamstva*
brezplačni kasko*
4 zimske pnevmatike**

*Ob nakupu avtomobila z Mobilize Financial Services kupec prejme zavarovanje Splošni kasko, ki je v prvem letu subvencionirano in je za kupca brezplačno in 8 let jamstva. V obdobju 2 let od nakupa vozila velja tavarilna garancija, po preteku tevarilne garancije sledi 3 leta podoljšane garancije Renault oz. 100.000 km, kar koli se zgodi prej, ter nato dodatno 3 leta podoljšane garancije Renault. Garantizirano 150.000 km, kar koli se zgodi prej, kupec prejme dodatno 3 leta podoljšane garancije Renault samo ob nakupu vozila z Mobilize Financial Services. Pogoji paketa je sklenitev finančne pogodbe z minimalno finančno vrednostjo 6.000 € ter minimalnim trajanjem 36 mesecev in sklenitev zavarovanja vozila v prvem letu finančnega pri Mobilize Financial Services. **4 zimske pnevmatike, do katerih je kupec upravičen so znamke Goodyear. V primeru da takih pnevmatik ne moremo zagotoviti, je kupec upravičen do paketa pnevmatik druge znamke v enaki vrednosti. V primeru, da se kupec odloči za nakup dodatnih pnevmatik katerih vrednost je višja od določene pnevmatike, razliko krija sam. Akcija velja od 1.10.2023 do 31.12.2023. Poraba pri mešanem ciklu: 4,1-7,8 l/100 km. Emisije CO₂: 95-137 g/km. Emisijska kategorija: EURO6d-FULL. Emisije NOx: 0,0320-0,0305 g/km. Vrednosti emisij porabe in emisij ustrezajo standardu meritev WLTP. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnetičeval zunanjsa zrak iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, dioksidov PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Pri izjemo si pravico do napak. Slika je simbolična. Več informacij o ponudbi in pogojih nakupa je na voljo na www.renault.si. B.A. Action d.o.o., Dunajska 22, 1000 Ljubljana.

Renault priporoča Castrol

renault.si

AVTOHIŠA VRTIN D.O.O.

Kočevje 21, 8340 Črnomelj
tel: 07 35 66 101, mob: 040 454 020

**SAMO 39 KM
IZ KOČEVJA**

Pešbus na OŠ Ob Rinži Kočevje

Na OŠ Ob Rinži smo v letošnjem šolskem letu že tretjič v okviru programa Aktivno v šolo in zdravo mesto organizirali akcijo Pešbus. Z njo želimo čim več otrok spodbuditi k spremembi potovalnih navad, krepiti medvrstniške odnose, prispevati k zmanjšanju negativnih vplivov motoriziranega prometa v okolici šole in okoljskih obremenitev.

Tritedenska hoja s Pešbusom je v našem šolskem okolišu potekala od 11. do 29. septembra za učence od 2. do 6. razreda s treh smeri na treh progah. Prva proga se je začela pri igrišču Kobel, druga na parkirišču Tuš in tretja pred Lekar- no Kočevje. Vsaka proga je bila označena s tablo postajališča in uro odhoda. Skupino prijavljenih učencev sta spremljala prostovolj- ca ZŠAM, dva učitelja in nekaj-

Foto: Melita Berlan

krat tudi dedek vključene učenke.

Sodelujoči učenec je ob prijavi prejel podrobnosti o progi, vozni red in zloženko, v kateri je dnevno zbiral žige. Ob petkih je za vseh pet prihodov v tednu prejel barvno nalepko, in sicer prvi petek modro, drugi zeleno in tretji rdečo. Z letošnjim Pešbusom je v šolo prihajalo 42 učencev. Učenci in njihovi starši so ves čas izkazo-

vali pripravljenost za sodelovanje v trajnostni akciji Pešbus. Svojo odzivnost in naklonjenostjo do trajnostne mobilnosti so pokazali tudi s tem, da je kar 16 učencev vztrajalo in vseh 15 dni prihajalo v šolo s Pešbusom. V letošnji akciji je k temu po svoje pripomoglo tudi indijansko poletje, saj niti en dan ni bilo treba odpreti dežnika. Za zaključek aktivnosti smo

v petek, 5. oktobra, v avli šole podelili praktične nagrade Ob- čine Kočevje. Vrsta nagrade je bila pogojena s številom dnevnih prihodov s Pešbusom. Učenci so te že težko pričakovali, zato sta bila njihovo veselje in ponos ob prejemu še toliko večja.

Aktivna pot v šolo je naložba za prihodnost, pomembna je za zdravje in dobro počutje otrok, razvoj samostojnosti in socialnih veščin. Pomembno vlogo pri odločitvi o aktivni poti v šolo imajo tudi starši.

Želimo si, da aktivnosti s trajnostno mobilnostjo preidejo v navado in vsakodnevno življe- nje vsakega posameznika. Varno in srečno vsem udeležencem v prometu.

Melita Berlan, Vanja Grišin Šertelj

Teden otroka na OŠ Ljuba Šercerja

V tednu otroka (2.–8. oktober) je bilo na naši šoli zelo veselo. Že v ponedeljek smo učencem pripravili ustvarjalno delavnico in delavni- co družabnih iger. Na ustvarjalni delavnici so vsi učenci skupaj z učiteljicami ustvarili napis Teden otroka, zakaj in zatoji radoved- nosti, ki zdaj krasi našo šolo. Pri igranju družabnih iger smo se preizkusili v spominu, igrali človek ne jezi se, enko ter spoznali skyo, igro s kartami. Za konec delavnice so se učenci z učitelji pomerili v igri učenci proti učiteljem. Težka vprašanja in zabavni izzivi so pos- krbeli za oblo smeha, sodelovanja in zabave. Po napeti tekmi so, kako pa drugače, zmagali učenci in si tako prislužili teden brez domačih nalog.

V torek so učenci in učitelji med malico zaplesali, učenci od prvega do petega razreda pa so se odpravili na igrišče, kjer so krepili svoje gibalne spretnosti in se hkrati naužili sončnih žarkov. V sredo je bilo bolj hladno in deževno, zato smo si pripravili šolski kino. Uči- teljice in učenci so spekli pokovko in iz papirja naredili držala zanjo. Starejši učenci so si ogledali video smešnice, mlajši pa risanko Levji kralj. V četrtek so bili na sporedu eksperimenti. Te so izvajale učite- ljice s pomočjo učencev. Spozna- vali smo, ali se olje in voda mešata, kako napihnemo balon, ne da vanj pihamo, zakaj moramo pri umiva- nju uporabiti milo, kaj plava in kaj potone. Vse poskuse je spremljalo veliko otroških zakajev, ki so svoje

Foto: Nada Kosten

odgovore dobili z zatoji starejših učencev in učiteljev. Če na kakšno vprašanje nismo našli odgovora, smo ga iskali v knjigah, pri drugih učiteljih in tudi na internetu.

Kot se za vsak zaključek spodo- bi, je v petek na naši šoli zadišalo po najrazličnejšem pecivu, piškotih

in čaju. Ob slastnih prigrizkih smo se še enkrat zabavali vsi učenci in učitelji, malo poklepetali in tudi zaplesali. Učenci so v tem tednu spoznali, da ni neumnih vprašanj, da se lahko učimo v različnih okoljih, ne le v učilnici, ter da tudi učitelji nimajo vedno vseh odgovo- rov, a s skupnim trudom jih lahko poiščemo. Učitelje je teden opom- nil na negovanje in spodbujanje otroške radovednosti, saj je prav vsak otrok radoveden, če mu to le dovolimo in ga ne zaustavljamo pri raziskovanju. Tu naj nas vse odrasle spremlja misel pisatelja Paula Coelho: Otroka lahko odrasle- ga nauči tri stvari: da je srečen brez razloga, da je vedno radoveden in da se za nekaj neumorno bori.

Mateja Lukič

Teden otroka v enoti Čebelica

Teden otroka je program Zveze prijateljev mladine, ki ga obeležu- jemo prvi teden v oktobru. Letošnji teden otroka je potekal med 2. in 8. oktobrom, osrednja tema pa je bila Zakaj in zatoji radovednosti. Otroci najpogosteje postavijo vprašanje »Zakaj?«, temu pa sledi naš odgo- vor: »Zato!«, in prav zaradi tega letošnja tema nosi takšen naslov.

Otrokova vprašanja so znak prebujajoče se želje po znanju. Ra- dovednost otroci začnejo kazati že zelo zgodaj in na svoja vprašanja si odgovarjajo s pomočjo razisko- vanja okolja. Kot odrasli imamo pri tem pomembno vlogo, da se odzivamo na otrokove potrebe, ga

poslušamo, usmerjamo in navse- zadnje pomagamo pri razrešitvi problema. V enoti Čebelica (Vrta- ca Kočevje) smo med tednom otroka na otroški »zakaj« poiskali naš »zato«. Ves teden se je odvijalo ve- liko zanimivih stvari, vodila pa nas je misel o popestritvi ur, ki so jih otroci preživljali v vrtcu. Vzgojno osebje enote je z združenimi moč- mi otrokom pripravilo predstavitev vodovodnega sistema oziroma kako voda potuje do pipe. Otroci so se s pomočjo makete naučili, da je voda dragocena dobrina, s katero moramo ravnati trajnostno. Sledila je razstava lego kock, na kateri so si otroci ogledali več različnih

sestavljenih kompletov. V sklopu projekta Pokloni čas, polepšaj dan so vrtec obiskali oskrbovanci Doma za starejše občane Kočevje, otroci ter vzgojno osebje pa smo jim pripravili glasbeno-plesni nastop. V petek smo otrokom zai- grali predstavo z naslovom Sadni prepir. Ves teden so imeli otroci na voljo gozdno igralnico z naravnimi materiali, hkrati pa je ves teden potekala tudi integracija oddelkov, kar pomeni, da so se skupine med seboj družile in igrale v skupnih prostorih, tkale vezi in se spozna- vale.

Današnji čas je prehitel, zato imajo otroci posledično omejen čas

Foto: Katja Jovič

za raziskovanje in razmišljanje. Ne smemo pozabiti, da proces razi- skovanja, razmišljanja in obenem učenja pripomore k boljši razgle- danosti in posledično vedoželjnosti otrok. Vse to jih uči vztrajnosti in potrpežljivosti, ne pa hitenja ter površnosti.

Žana Lipovac

OŠ Stara Cerkev – Zdrava šola

Verjetno nam predniki ne bi nič zavidali današnjega sveta, saj se ta prehitro vrti in je vse preveč prepreden z digitalizacijo, egocentričnostjo in ležernostjo. Veliko bomo morali postoriti, da bomo naslednje generacije zaščitili pred temi tremi slabostmi. OŠ Stara Cerkev je že osmo leto vključena v nacionalni projekt Slovenska mreža zdravih šol. Prejšnje leto je bilo v ospredju duševno zdravje otroka, letos pa se projekt osredotoča na sočloveka z motom Lepa beseda lepe odnose najde.

V ta namen bo šolska svetovalna služba še naprej izvajala preventivne dejavnosti, ki učencem ponujajo pomoč pri spopadanju s konfliktnimi situacijami na zdrav način. Še vedno bomo sodelovali v mreži šol s projektom To sem jaz, ki ga pripravlja NIJZ, ponuja pa razne delavnice, predavanja in izročke z namenom okrepiti duševno zdravje in psihično odpornost pri mladih.

Športna zveza Kočevje je 8. septembra za učence prve triade organizirala Mini olimpijado, kjer so se predstavili športni klubi Kočevja in predstavili možnosti, kako popoldanski čas zapolniti z zdravim prijaznimi dejavnostmi. Prav tako bomo ponovno sodelovali s športnimi zunanjimi aktivnostmi na

Plesna urica na prostem. • Foto: Polona Irt Novak

Žogariji in teku po ulicah. Novost je Noč športa, ki se je bodo lahko udeležili učenci 6. in 7. razredov, pa tudi ponovna uvedba vrtnarskega krožka, kjer bodo učenci skrbeli za zelišča in vrtnine na šolski zemljici. Tudi letos smo 5. oktobra v tednu otroka 4. šolsko uro izvedli skupinski ples za učence od 1. do 5. razreda in učencem pripravili samopostrežno malico.

V šoli učitelji zagovarjamo učenje na svežem zraku, zato omogočamo pouk na prostem. Ob petkih je glavni odmor Gibalko, kjer se učenci na zunanjem igrišču razgibavajo ob glasbi. V avli šole bomo

vsak teden postavili sadno-zeleńjavni kotiček, kjer se bodo učenci lahko okrepčali. Da so učenci dovolj hidrirani, je v vsaki učilnici prve triade kotiček z bidoni, v katerih so voda ali nesladkani čaj, s čimer opozarjamo na nezdravo pitje sladkih sokov.

Tudi letos se nadaljuje akcija TOM telefon potuje, otroke obiskuje. Gre za nudenje čustvene opore otrokom in mladostnikom že od leta 1990 v okviru Zveze prijateljev mladine Slovenije. Na razrednih urah bomo učitelji spomnili učence, da se v primeru stiske, dilem ali vprašanj, ki

pestijo mlade v procesu odrasčanja, obrnejo na strokovnjake, ki so dosegljivi na številki 116 111. Njihov klic je anonimen in zaupen.

Organiziramo izobraževanja ali delavnice za učence, njihove starše in zaposlene. Tako so nas letos na prvem skupnem roditeljskem sestanku obiskali zdravstveni delavci Zdravstvenega doma Kočevje ter predstavili potek projekta Zobni alarm. Peter Jakovac nam je krasno predstavil, kako ravnati v primeru zloma oziroma odpada stalnega zoba, predstavila pa se je tudi nova pediatriinja. Kako ravnati v primeru medvrstniškega nasilja in kako preventivno opazovati in se pogovarjati z otrokom, nam je odpredaval Sandi Čorič, policist, odgovoren za naš okoliš.

Z zelenimi stražami učenci z učitelji skrbimo za bližnjo okolico šole, v okviru Očistimo Kočevsko pa pobereмо smeti tudi po vasi Stara Cerkev. Na pobudo tima Zdrave šole se bodo organizirala prostovoljna druženja zaposlenih za medsebojno podporo – Iskrena beseda lepe odnose najde.

Učitelji v projektu Zdrava šola še dodajamo, da bodo na šolski spletni strani skozi leto v zavihku Zdrava šola objavljene aktualne povezave, gradiva in informacije. **Jasmina Arko**

Radovedni smrčki na OŠ Zbora odposlancev

Leta 2019 se nam je pri pouku v 2. razredu prvič pridružila puhasta kepica, ki je z nami preživela prijetne trenutke. To je bilo leto, ko je na OŠ Zbora odposlancev zaživel razredni projekt Radovedni smrčki. Namen projekta je bil dvigniti motivacijo pri izobraževalnem procesu ter spodbujati empatije pri otrocih. Ljubezen do živali sem povezala z delom in se pridružila društvu Ambasadorji nasmeha, kjer sem si pridobila vsa potrebna teoretična in praktična znanja za tovrstno delo.

Delo z živaljo v razredu ni enostavno. Žival mora imeti primeren značaj, biti mora sproščena in socializirana. Tudi človek, ki dela z njo, mora biti primerno usposobljen za delo z živaljo v skupini. Poznati mora njene odzive na ugodje ter tudi stisko, strah in stres. Na slednje odzive se mora lastnik živali ustrezno odzvati in po potrebi delo tudi predčasno zaključiti.

Moji učenci so se prvo leto enkrat do dvakrat mesečno srečevali z mojo morskoro prašičko Kajo. Vsako leto smo pred prvim obiskom z učenci določili pravila, ki

Foto: Nina Zver

so se jih morali držati med njenim obiskom. Prve ure so bile najtežje, saj smo morali s Kajo navezati stik. Otroci so vedeli, da se lahko prestraši nenadnih gibov in glasnih zvokov, kar pa bi povzročilo, da bi se v naši družbi slabo počutila in ne bi bila pripravljena sodelovati z nami.

Prvo leto projekta nas je Kaja razveselila z nepričakovanim dogodkom. Skotila je tri mladičke. Male kepice smo merili in tehtali ter tako spremljali njihovo rast in razvoj. Po prvem letu dela se je izkazalo, da se Kaja v družbi otrok počuti sproščeno, tudi sama sem postala bolj veščica dela z živaljo v razredu, zato so postali obiski pogostejši.

To nas je spodbudilo, da smo projekt obogatili z branjem pravljic Kaji. Otroci so ji z veseljem brali, saj je iz radovednosti večkrat svojo glavico pomolila iz košarice in si ogledovala ilustracije. Naučila nas je vzpostavljanja in ohranjanja socialnih odnosov. Pridobiti smo si morali njeno zaupanje, razvijati strpnost, potrpežljivost, odgovornost in empatijo. Vendar pa Kaja ni bila edini kosmatinček, ki nam je krajšal dneve. Z nami je bil tudi Puhec, plišasti morskoro prašiček, ki je potoval z otroki domov. Vsak teden je bil na novi pustolovščini.

Otroci so zelo radi prebirali tudi zgodbe, ki sem jih napisala med projektom in so namenjene začetnim bralcem. Glavni junakinji,

Kaja in Neža (morskoro prašički), v vsakem delu ponudita priložnost za pogovor o prijateljstvu, empatiji, zdravi prehrani, osebni higieni ali radovednosti. Med učenci se je kmalu porodila ideja, da bi iz zgodbic lahko ustvarili risanke. Na povabilo k realiziranju ideje sta se velikodušno odzvala domačina Gašper Jarni in Primož Velikonja. Gašper je posodil svoj glas, Primož pa studio. S skupnimi močmi so v Beartracks Studiu zgodbe zaživele v avdio-video obliki. Če si jih želite ogledati, pobrskajte po naši šolski spletni strani. Tiskano izdajo pa si bodo učenci prvega triletja lahko izposodili v naši šolski knjižnici.

S šolskim letom 2022/23 se je naš razredni projekt zaključil. Kaja bo letos praznovala šesti rojstni dan, življenjska doba morskih prašičkov pa je od šest do osem let. V teh letih je s svojim mirnim in zvedavim značajem marsikatero otroka naučila, kaj pomenita besedi empatija in odgovornost, ga spodbudila k branju in pokazala, da je svet pravljic lep.

Nina Zver

MERKUR

franšizna prodajalna

kovinar
trgovina

www.kovinar-trgovina.si

TUDI NA SPLETU!

KAMINSKE IN PELETNE PEČI

Bogata ponudba v trgovini
Merkur Kovinar Kočevje.

**KONCESIJSKI
PREGLED
VIDA**

**HITRO IN
UGODNO
DO NOVIH
OČAL**

**KOMPLET
OČALA
ŽE ZA 59 €**

**GARANCIJA
NAJNIŽJE
CENE**

NAROČI SE: 01 893 14 86

OČESNA ORDINACIJA IN OPTIKA PUŠNIK NOVLJAN KOČEVJE

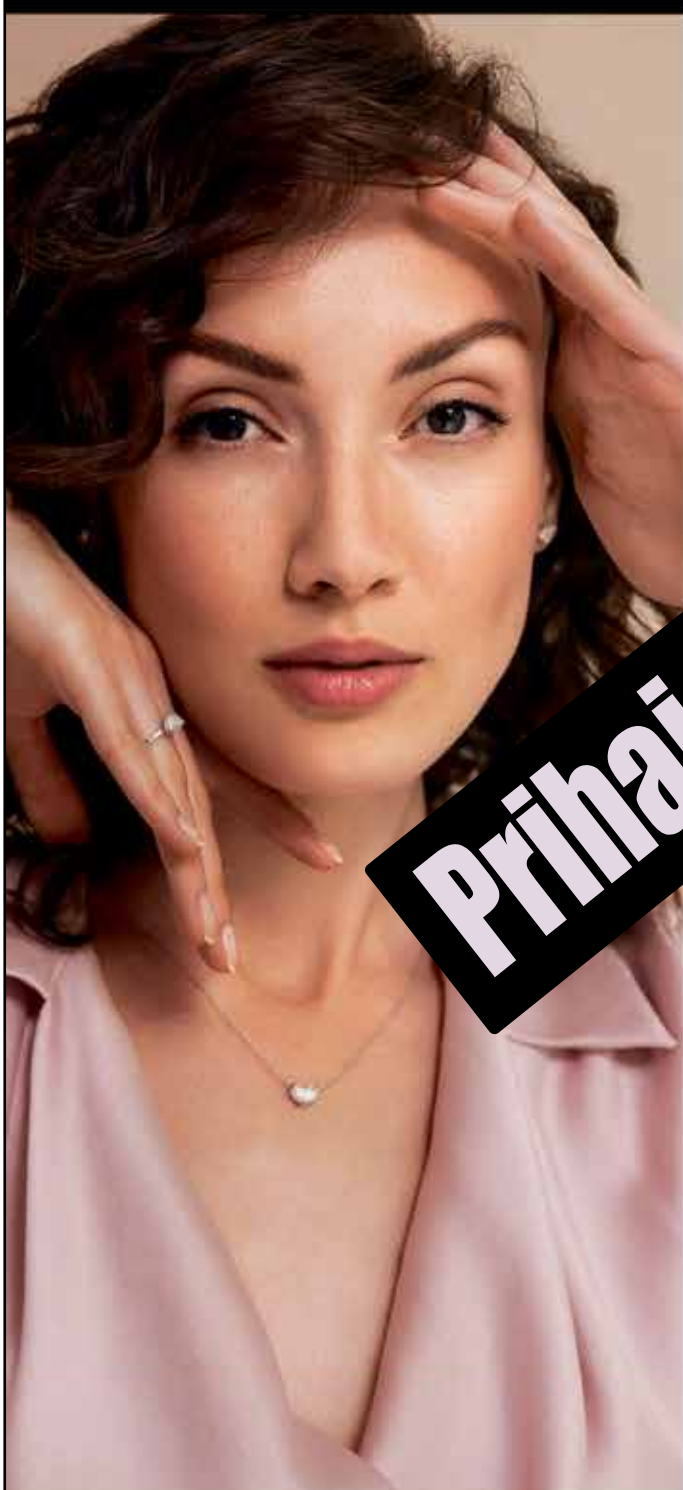

ZLATARNA
AURA

**Kmalu na
Trgu zbora
odposlancev**

Príhajamo v Kočevje!

www.zlatarna-aura.si - info@zlatarna-aura.si - 07 30 66 950

Uspešno izvedeno 14. državno tekmovanje gozdnih delavcev

Zadnji septembrski dan je družba SiDG pri Rudniškem jezeru v Kočevju organizirala že 14. državno tekmovanje gozdnih delavcev. Naslov državnega prvaka gozdnih delavcev je tretjič zapored osvojil Janez Meden (Husqvarna). Uvrstil se je pred Žigo Švigljem (Husqvarna) in Robertom Čukom. Med ekipami je bila najboljša Husqvarna (Aljaž Bajc, Janez Meden in Žiga Švigelj). 2. mesto je zasedla ekipa SiDG 1 (Andrej Lumbar, Stanko Bartolj, Jure Škufca). 3. mesto je pripadlo ekipi Stihl Team 2 (Janez Urbančič, Florjan Felicijan, Alen Kogovšek). V ženski konkurenci je zmagala Ines Frančeškin (Stihl),

v skupini U24 pa Florjan Felicijan (Stihl).

Skupaj je tekmovalo 54 gozdarjev, kar je deset več kot lani. V konkurenci se je pomerilo sedem ekip, 14 posameznikov, od tega dve ženski tekmovalki, ekipa Srednje gozdarske, lesarske in zdravstvene šole Postojna, prvič pa sta se tekmovanja udeležili tudi dve ekipi zasebnih lastnikov gozdov. Izven konkurence so sodelovale vabljene ekipe in tekmovalci iz Italije, Hrvaške in Srbije. Najboljši tekmovalci se bodo uvrstili v reprezentanco, ki bo prihodnje leto zastopala Slovenijo na svetovnem prvenstvu gozdarjev na Dunaju.

Tekmovalki in tekmovalci so se pomerili v petih disciplinah, ki simulirajo delo v gozdu: menjava verige in obračanje letve, natančni rez na podlagi, kombinirani rez, zasek in podžaganje ter kleščenje. Medalje so dobili tako najboljše ekipe kot posamezniki.

Državno tekmovanje gozdnih delavcev je tretjič zapored organizirala družba Slovenski državni gozdovi, d. o. o. (SiDG). Partnerja dogodka sta bila Zavod za gozdove Slovenije in Srednja gozdarska, lesarska in zdravstvena šola Postojna, ki sta sodelovala pri oblikovanju sodniške službe.

Organizator je v soboto poskrbel

Foto: arhiv SiDG

tudi za pestro dogajanje ob tekmi. Otroci so se lahko udeležili delavnice ali poslikave obraza pri Saški Rogan, organiziran je bil srečelov, sponzorji so na ogled postavili gozdarsko mehanizacijo in opremo ... Dogodka se je udeležilo veliko več obiskovalcev kot prejšnjih dveh državnih tekmovanj gozdnih delavcev, kar je razveseljujoče, saj je poslanstvo tega tekmovanja v prvi vrsti promocija gozdarstva in gozdarskega poklica.

Suzana Rankov

Odgovor na prispevek Dvig cen storitev za nego na domu v Zavodu JUTRO

Jutro, zavod za pomoč in nego na domu, je neprofitna organizacija, katere poslanstvo je zagotoviti visokokakovostno in strokovno pomoč starejšim ljudem ter njihovim družinskim članom. Cene pomoči in nege na domu se vselej oblikujejo skladno s Pravilnikom o metodologiji za oblikovanje cen socialnovarstvenih storitenc. Kot je pravilno ugotovljeno, je bilo letošnje oblikovanje cen potrjeno z dvomesečnim zamikom in je posledica zamude pri imenovanju direktorja.

Od 1. 6. 2023 znaša cena storitve za uporabnike 11,37 EUR za delavnice, 13,30 za nedelje in 13,92 za praznike. Uporabniki plačujejo subvencionirano ceno v višini 45 % polne cene. Razliko do ekonomske cene v višini 55 % krije Občina Kočevje.

Redna letna sprememba cen je

posledica notranjih in zunanjih dejavnikov, med katere ne spadajo samo plače zaposlenih po Kolektivni pogodbi za dejavnost zdravstva in socialnega varstva. Med zunanje razloge prištevamo še inflacijo, kot je bilo ustrezno zapisano. Treba je vedeti, da se uradna inflacija, ki upošteva metodologijo indeksa cen življenjskih potrebščin, razlikuje od dejanskih stroškov, ki pestijo zavode in gospodarske družbe. Neposredne korelacije med uradno letno stopnjo inflacije in dejansko rastjo stroškov v organizacijah ni oz. je nesorazmerna. Podobno nesorazmerje ugotovimo, ko se cene izdelkom v trgovini nenadoma zvišajo za 50 in več odstotkov. Ker gre za relativno majhne absolutne zneske, temu ne posvečamo pozornosti, vendar te spremembe vztrajno znižujejo naš življenjski standard.

Notranji razlogi za povišanje stroškov predstavljajo bremena Zavoda iz preteklosti, kot so kratkotrajne in dolgotrajne bolniške, neizkoriščeni dopusti zaposlenih, neizplačane nadure, solidarnostne pomoči, presežek odhodkov preteklega leta in pričakovani presežek odhodkov zaradi zamika pri oblikovanju cene. K stroškom je treba prišteti še dolgo zanemarjena investicijska vlaganja, ki kratkoročno zvišujejo stroške, vendar so nujna za nemoteno delovanje Jutra. Ta bodo prinesla neprekinjeno delovanje in prihranke v daljšem časovnem obdobju. Primerjava cen z oskrbnino v domovih ni ustrezna, saj se struktura stroškov razlikuje in je tudi odvisna od življenjskega cikla, v katerem organizacija je. Izračuni in preostali dokumenti, ki so podlaga za oblikovanje cen, so na voljo vsem zainteresiranim na

sedežu Zavoda Jutro.

V Jutru smo zaradi spremembe cen še posebej pozorni na finančno ranljivejšo skupino uporabnikov, zato smo okrepili sodelovanje s Centrom za socialno delo Kočevje, kamor lahko napotimo osebe, za katere se presodi, da bi potrebovale pomoč. CSD v postopku ugotavlja upravičenost uporabnika do javnih sredstev (oprostitev plačila storitev, urejanja denarne pomoči, varstvenega dodatka, izredne denarne pomoči ipd.).

Vsekakor je pobuda za finančno razbremenitev uporabnikov, ki jo je podal Luka Bubnjič, utemeljena in jo v Jutru podpiramo, zato ga vabimo k sodelovanju pri predlogih za izboljšave storitev pomoči na domu in znižanju stroškov za uporabnike.

Gregor Levič,
direktor Zavoda Jutro

SKUPNA OBČINSKA UPRAVA OBČIN KOČEVJE, KOSTEL IN OSILNICA - INŠPEKTORAT IN REDARSTVO

V PRIHODNJE V GORENJU STACIONARNI RADAR

45. člen Zakona o pravilih cestnega prometa v 1. odstavku navaja, da mora voznik »hitrost in način vožnje prilagoditi poteku, tehničnim in drugim lastnostim ceste, stanju vozišča, preglednosti, vidljivosti, prometnim in vremenskim razmeram, stanju vozila in tovora ter svojim voznim sposobnostim tako, da ves čas vožnje obvladuje vozilo oziroma ga lahko ustavi pred oviro, ki jo, glede na okoliščine, lahko pričakuje«.

Glede na to, da je Skupna občinska uprava občin Kočevje, Kostel in Osilnica – Medobčinsko redarstvo v zadnjem obdobju prejelo precej pritožb oziroma kritik občanov o prekomernih hitrostih in povzročanju prekrškov na določenih cestnih odsekih, ter v želji zagotoviti čim večjo varnost občanov, bodo od zdaj poleg merjenja hitrosti z mobilnim radarjem, nameščenem v osebni vozili, uporabljali tudi nov stacionarni merilnik hitrosti motornih vozil. Nov radar bo nameščen v ohišje na odseku regionalne ceste R1 214, cestni odsek 1150 Kočevje–Stari Log, naselje Gorenje.

Predvideva se, da bodo z novim sistemom še bolj učinkovito varovane najbolj ranljive skupine udeležencev v cestnem prometu ter da bo radar prispeval k izboljšanju kakovosti bivanja občanov, saj je hitrost po vseh kazalnikih eden izmed poglavitnih razlogov za hujše prometne nesreče v naseljih.

Še naprej bomo sledili predlogom SPV in občanom glede lokacij za postavitev radarjev za merjenje hitrosti. Načrtujemo nakup še dodatnih ohišij za postavitev stacionarnih radarjev, ki bodo postavljeni na odsekih, za katera bomo presodili, da so najbolj problematična. Ker bo več ohišij, vozniki nikoli ne bodo vedeli, v katerem se skriva radar, zato bo sistem še toliko bolj učinkovit.

Res se je v praksi izkazalo, da hitrosti na nekaterih odsekih vendarle niso tako velike, kot se zdi nekaterim krajanom. Zato bomo tudi v prihodnje postavljali merilne table »Vi vozite«, s katerimi bomo preverili, ali je na določeni lokaciji prevelika hitrost dejansko problem ali ne.

Janko Kalinič

 INTERSOCKS

OUTLET

INDUSTRIJSKA PRODAJALNA

crocs™ & SOCKS

sreda, od 16h – 19h

petek, od 10h – 19h

Intersocks | Reška cesta 29, 1330 Kočevje

Odkrijte eleganco in zanesljivost: kaminske peči Lokaterm - vaša pot do topline in varnosti

Kaminske peči Lokaterm so plod slovenskega razvojnega znanja, proizveden v Creini. Ustvarjajo udobje bivanja mnogim uporabnikom širom Evrope, Skandinavije in Velike Britanije. Če iščete kvalitetno ogrevanje, ki združuje estetiko, varnost in trajnost, ste z nami na pravi poti.

- Najvišja kvaliteta
- Varnost na prvem mestu
- Slovenski ponos
- Nevtralen ogljični odtis
- Neodvisnost od električne energije

KRPAN KERAMIKA 110

VINTGAR 120 A

TINJAN KAMEN

VALVASOR KAMEN

ALFA PALM

KRPAN KERAMIKA 160

VISOKI JESENSKI POPUSTI

ZAKAJ IZBRATI KAMINSKE PEČI LOKATERM:

- Estetska dovršenost
- Enostavna uporaba
- Dolgoročna investicija

Ne dovolite, da vas mraz preseneti. Odkrijte kaminske peči Lokaterm in si zagotovite topel, varen in okolju prijazen dom. S pomočjo našega KONFIGURATORJA si lahko sami sestavite peč glede na vaše potrebe in hitro pridobite ponudbo! Obiščite našo spletno stran ali nas kontaktirajte za več informacij o naši ponudbi. **Lepo vabljeni v prenovljeni prodajni salon v Kranju! S spoštovanjem, Ekipa Lokaterm**

 CREINA
Mirka Vadnova 8
4000 Kranj

www.lokaterm.com
E: trgovina@creina.si
T: 04/ 20 13 350

Bučne skal'ce

RECEPT

Sestavine

- 300 g bučnega pireja
- 100 g fino mletih ovsenih kosmičev
- 50 g kokosove moke
- 50 g sladkorja
- 50 g moke
- 1 jajce
- 1 pecilni prašek
- 1 vaniljev sladkor
- limonina lupinica pol limone
- 1/3 kavne žličke cimeta
- 100 g čokolade

Bučo hokaido olupimo, odstranimo semena in narežemo na manjše koščke. Kuhamo jo približno 40 minut v manjši količini vode. Kuhano bučo ohladimo in pretlačimo v mešalniku. Bučnemu pireju dodamo vse sestavine, razen čokoladnih kapljic, ter dobro premešamo. Nazadnje dodamo še čokolado in rahlo premešamo z žlico. Pekač obložimo s peki papirjem ter nanj z žlico polagamo kupčke testa poljubne velikosti. Piškote pečemo približno 15 minut na 180 stopinj.

Recept pripravila Bojana Klepac

KOTIČEK KOMUNALE KOČEVJE

PRIŽGI SVEČO MANJ!

Ali bi tudi letos prižgali svečo manj?

Odpadne nagrobne sveče - spoštljiv odnos do pokojnih se ne meri s številom prižganih sveč.

UPORABI TRAJNEJŠI SPOMINEK!

PRAVILNO LOČEVANJE na pokopališčih

EMBALAŽA

- plastične vrečke,
- plastični lončki rož, vencev, ikeban, ...
- plastični podstavki,
- prazne embalaže čistil,
- plastične zalivalke.

PAPIR

- papirnati in kartonski podstavki,
- škatle.

ODPADNE SVEČE

- parafinske sveče,
- elektronske sveče,
- SAMO SVEČE!

BIOLOŠKI ODPADKI

- ovelo cvetje z grobov in iz vaz,
- ovelo cvetje ikeban in vencev,
- papirnate brisačke,
- zemlja, trava, plevel, ...

OSTALI ODPADKI/MKO

- umetne gobe ikeban in vencev ter trakovi,
- umetno cvetje,
- čistilne rokavice, gobice,
- keramični lonci za rože.

EVROPSKI TEDEN zmanjševanja odpadkov

18.-26. november 2023

ZMANJŠAJMO KOLIČINO ODPADNE EMBALAŽE!

Komunala Kočevje

Medvedek beri osvojil srca najmlajših Kočevcev

V nacionalnem mesecu skupnega branja in ob Tednu otroka smo z našimi najmlajšimi člani v Knjižnici Kočevje slavili branje in knjige. Z začetkom novega šolskega leta smo zaključili lansko in začeli novo sezono projekta Dogodivščina medvedka Berija. Avtorski projekt Knjižnice Kočevje za spodbujanje družinskega branja letos poteka že peto leto, njegov uspeh pa se kaže v odlični udeležbi otrok in staršev ter v prepoznavnosti in priljubljenosti radovednega medvedka Berija med najmlajšimi Kočevci.

Cilj projekta je spodbuditi starše in otroke k rednemu skupnemu obiskovanju knjižnice, izposoji knjig ter k vpeljavi skupnega branja kot redne domače rutine. Branje otroku od najzgodnejših let dalje je izjemnega pomena: krepi čustvene vezi med otroki in odraslimi, spodbuja otrokov intelektualni, čustveni in jezikovni razvoj, pripomore k razvoju empatije in širi otrokov besedni zaklad. Z branjem od rojstva dalje otroku privzajamo bralno kulturo in pozitiven odnos do knjig, literature, kulture, umetnosti in znanosti ter spodbujamo domišljijo in vedoželjnost.

Septembra se je zaključila četrta sezona Dogodivščine medvedka Berija 2022/23, v kateri je medvedek Beri spoznaval poklice. Projekt je uspešno zaključilo 48 otrok, ki so sodelovali samostojno z odraslim ter ena

Foto: Pia Marincelj Bregar

vrtčevska in dve šolski skupini, skupno 102 otroka. Skupine je medvedek Beri obdaril z darilci, za otroke, ki so sodelovali samostojno in so zapolnili vsa polja na Berijevem kupončku, pa smo v septembru pripravili zaključno zabavo, kjer je vsak prejel priznanje in vrečko z darilcem. Na zabavi smo peli, plesali, se igrali, ustvarjali in se posladkali z okusno torto in sokom. Za glasbeno spremljavo in Berijevo himno je poskrbel glasbenik Žiga Mežan. Pri obdarovanju so nas s promocijskim materialom podprla podjetja Inotherm, d. o. o., Intersocks, d. o. o. in Norsan Slovenija, za kar se jim iskreno zahvaljujemo.

Branje otroku in branje z otrokom sta neprecenljivi naložbi za življenje. Zato lepo vabljeni, da se nam na Berijevi dogodivščini 2023/24 pridružite tudi vi! Vse potrebne informacije najdete na mladinskem oddelku naše knjižnice.

Pia Marincelj Bregar

Kočevska je časopis Občine Kočevje, vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 1955 • Kočevska, št. 92, oktober 2023 • Naklada 6500 izvodov • Gospodinjstva na območju občine Kočevje jo prejmejo brezplačno • Izdajatelj: Občina Kočevje, Ljubljanska cesta 26, 1330 Kočevje / zanj župan dr. Vladimir Prebilič • Odgovorni urednik: Žarko Nanjara • Oblikovna zasnova, prelom in priprava za tisk: WooCHE, oblikovanje, Marko Vovk, s. p. • Lektorica: Saša Erjavec Kobe • **Kontakt: info@kocevski.si • Časopis Kočevska, Ljubljanska cesta 26, 1330 Kočevje** • Trženje: Matej Kosten, 040-652-837, matej.kosten@kocevski.si • Tisk: Tiskara Zagreb d. o. o., Radnička cesta 210, 10 000 Zagreb • Ponatis celote ali posameznih delov in njihova uporaba v drugih medijih je dovoljena le s predhodnim pisnim dovoljenjem izdajatelja. Uredništvo si pridržuje pravico sprejeti v objavo ali zavrniti poslano gradivo v skladu s svojo uredniško politiko. Pridržujemo si tudi pravico spreminjanja naslova ter krajšanja člankov. Kadar gre pri naštetem za večje spremembe, se bomo skušali posvetovati z avtorjem, vendar je končna odločitev naša. ISSN številka tiskane izdaje: 2591-0744; ISSN številka spletne izdaje: 2591-07a52

KNJIŽNICA KOČEVJE PRIPOROČA

Rosella Postorino

Ostala bom tu

Hiša knjig, 2023

Zvonik, ki se dviguje iz jezera Resia, je navdušil Marca Balzana, da se je odločil napisati roman, v katerem je prepletel zgodovinske dogodke z vsakdanjim življenjem ljudi tistega obdobja. Roman je tragična zgodba, ki temelji na resničnih dogodkih, nekajletnem raziskovanju zapisov in dokumentov, predvsem pa na pričevanjih danes starih prebivalcev, o tistih letih, polnih nasilja, dogodkih pred drugo svetovno vojno, med njo ter po njej. Regija, ki je edino tovrstno območje v Evropi, kjer sta si brez prekinitve najprej sledila fašizem in potem nacizem, nato pa nedostopnost in nehumanost močnih, ki so s svojim egom, napuhom in lastnimi interesi delali v škodo naravi in malemu človeku. Zgodba je postavljena v Curon, gorsko vasico na meji med Italijo, Švico in Avstrijo. Sedemnajstletna Trina živi vsakdanje življenje v mirni vasi na Južnem Tirolskem. Postane učiteljica, zaljubi se in z možem si ustvarita družino. A tako za Trino kot njene sovaščane pridejo leta nenehnih preobratov. V letu, ko Mussolinijev režim prepove uporabo nemškega jezika, se Trina pridruži skupini ilegalnih šol. Nato se sin pridruži Hitlerjevi vojski, ona pa z možem dezertirjem pobegne v gore. Povojno obdobje njej in njeni vasi, v katero se vrnete, prav tako ne prinese miru. Gradnja jeza, pri kateri vztrajajo močniki, bo za vedno uničila njeno vasico Curon. Skozi vso to kolektivno bolečino pa se kot nit prepleta še Trinina osebna bolečina, ki ji je vzrok hčerino izginotje. Osebe in njihova življenja, z izjemo župnika Alfreda, so resda večinoma izmišljeni, a so dejstva, ki so pustila globoke družbene, ekonomske in psihološke posledice, ki jih je uničenje vasi imelo na prebivalce, še kako resnična in so izhodišče za razpravo o malomarnosti in nasilnosti moči. Potopljeni zvonik, za katerega se zdi, da lebdi na vodi, in voda, pod katero se skrivata vasi Resie in Curon in sta danes turistična točka, sta pravzaprav jasna podoba o surovosti zgodovine.

Guillaume Musso

Kdo je Angelique?

Meander, 2023

Znani sodobni francoski pisatelj Guillaume Musso nas v knjigi Kdo je Angelique? Na svoj svojevrstni način znova popelje skozi napeto pustolovščino. Znana primabalerina Stella Petrenko je pred tremi meseci umrla v sumljivih okoliščinah, a uradna ocena je, da je naredila samomor. Mlado dekle, Louise, ne verjame, da je njena mama bila tega zmožna. Odloči se, da bo raziskala njeno smrt. Kot prostovoljka društva Glasbeniki v bolnišnici nekega jutra igra na čelo v bolnišnični sobi nekdanjega kriminalista Mathiasa. Pred leti je prestal zapleteno operacijo presaditve srca, tokrat pa okreva po nenadni oslabeledosti. A je njuno snidenje naključje? Louise ga zaprosi za pomoč pri preiskovanju materine smrti in pri tem trmasto vztraja. Zdi se, da sta pravi par za razrešitev sumljivih okoliščin primabalerinine smrti in pozneje še smrti njenega sosedu, slikarja Marca Sabatinija. A se v vsej zgodbi pojavi še ena oseba, medicinska sestra, ki je poznala Louisino mamo, saj jo je kratek čas negovala po operaciji roke. To je Angelique Charvet. Angelique v poznanstvu z novimi ljudmi vidi izhod iz svojega življenja in uresničitev sanj. Na kaj je vse pripravljena, da bi dosegla to svojo luč na koncu tunela? V kaj obilje in pohlep spremenita ljudi? Skozi zgodbe in dejanja drugih se razkriva tudi življenje Louise in Mathiasa.

Mojca Širok

Praznina

Mladinska knjiga, 2023

Kriminalni roman Praznina je zaključek priljubljene trilogije avtorice Mojce Širok, ki v svojih delih predstavlja korupcijo kot nekakšno mešanico med politiko in kriminalom. V svojem prvencu Pogodba, prvem delu trilogije nas popelje v osrčje mafijskega dogajanja v Italiji. Sledi roman Evidenca, v katerem se prepleta italijansko podzemlje s slovenskim. V romanu Praznina pa je dogajanje postavljeno v Bruselj, srce evropske demokracije. Avtorica nas popelje v ozadje bruseljske birokracije med epidemijo covida-19, ko nevidne sile to isto epidemijo izkoristijo za postpandemične olajšave. Ko na parkirišču Nata eksplodira bomba, poškodovanih pa na srečo ni, kriminalisti ugotavljajo, da je mogoče šlo samo za odvrčanje pozornosti od nevarne narkomafije, ki želi tako prikriti druge posle. Ozadje dogodka raziskujeta tudi mlada novinarka Karla in njena kolegica Silvana. Kmalu prideta do informacij, ki pričajo o tem, kako se bruseljski uradniki, evropski poslanci in močni podjetniki dogovarjajo o posebnih postpandemičnih oblikah pomoči izbranim podjetjem. Zanje je denar sveta vladar, gonilo vseh možnih poslov, še najbolj tistih nezakonitih, temačnih in skrivnih dogovorov. Trilogija Rim-Ljubljana-Bruselj, od italijanske mafije do bruseljskih uradnikov. Politični trilerji, kjer nikoli ne veš, kdo je kriv, in se ob branju ves čas sprašuješ, koliko od napisanega je res.

Utrinek

"Maska je lahko resničnejša kot tisto, kar se skriva pod njo."

(Slavoj Žižek)

Anekdota

Angleški pisatelj Douglas Adams, najbolj znan po knjižni seriji Štoparski vodnik po galaksiji, je ob gostovanju na nekem televizijskem šovu povedal prigo-

Foto: Wikimedia Commons

do, za katero je trdil, da je možna le v Angliji. Najbolj neprijetna situacija, v kateri se je znašel, se je pričela s tem, da je napačno ocenil odhod vlaka. Ker je imel še nekaj prostega časa, je v trafiki kupil časopis, da bi rešil križanko, kavo in zavoj piškotov. Usedel se je za mizo nasproti gospodu povsem običajnega videza, v poslovni obleki in s kovčkom. Nič nenavadnega ni bilo do takrat, le dva človeka, ki si sedita nasproti, a je situacija krenila v nenavadno smer: nasproti sedeči človek se je stegnil prek mize, odprl zavoj s piškoti in enega pojedel.

Adams pravi, da bi imel kje drugje ta pripetljaj dosti drugačne posledice, a mu ni uspelo reagirati nič drugače, kot zmorejo le polnokrvni Angleži – ignoriral ga je. Naprej je strmel v časopis, razmišljal o neznanem geslu in si rekel – pa naj bo – in sam vzel naslednji piškot iz ovoja. To bo to, si je mislil, a je njegov nasprotnik storil enako kot prej in vzel še enega. Zdaj je bilo že prepozno, da bi odreagiralo, si je mislil, zato sta oba nadaljevala s piškotno šarado in kmalu pojedla celoten zavoj.

Kmalu zatem je človek vstal, ga osorno pogledal in odšel, Adams pa je iz olajšanja zavzdihnil. Kmalu je prišel tudi njegov vlak, zato je hitro popil kavo, pograbil svoj časopis, pod njim pa – njegov zavojček piškotov.

Kar je na tej prigodi najbolj zanimivo, doda Adams, je dejstvo, da obstaja človek, ki tako kot jaz razlaga enako anekdoto, le da ta nima zaključne poante.

Zanimivosti

Hiperozmija, izreden občutek za vonj, je redka motnja, ki je po vsej verjetnosti dedna. Nekateri ljudje s hiperozmijo so občutljivi le za določene vonje, nekaterim pa so vonjave, ki jih ostali ne zaznamo, povsem nevzdržne.

Foto: Wikimedia Commons

Takšno težavo je imela Joy Milne na Škotskem. Močan občutek za vonj ji nikoli ni delal preglavic, dokler ni nekega dne zaznala zelo neprijetnega vonja, ki ga je oddajal njen mož. Po začetnem negodovanju, da bi moral bolje skrbeti za higieno, je skozi leta postalo jasno, da je vzrok medicinske narave. Obiskala sta zdravnika in njen mož Les je bil kmalu diagnosticiran s Parkinsonovo boleznijo.

Presenečenje pa je doživela, ko sta z možem obiskala podporno skupino za paciente, kjer se je Joy znova srečala z znanim, neprijetnim vonjem. Ali lahko zavoham Parkinsonovo bolezen, je znanstveno težko dokazljiva teza, a je Joy k sreči našla raziskovalca na univerzi v Edinburgu, s katerim sta opravila testiranje, pri katerem se je njen voh izkazal za bolj učinkovit kot zgodnji testi za odkrivanje.

Skok čez plot

Eden najmlajših otokov na svetu je nastal južno od Islandije po vulkanski eksploziji 14. oktobra 1963. Vulkansko bruhanje ni ponehalo štiri leta in iz morja se je vzdignil otok Surtsey, ki so ga poimenovali po Surtru, nordijskem bogu ognja. Kmalu so ga razglasili za naravni rezervat, UNESCO pa ga je leta 2008 razglasil za del svetovne dediščine, predvsem zaradi svojevrstne flore in favne. Le tri leta po nastanku so na njem začele gnezditi ptice, ki jim predstavlja točko postanka med selitvami.

Vulkanski otoki niso redkost, leta 2014 je v kraljevini Tonga iz morja pokukal otok Hunga Tonga Hunga Ha'apai, podobnim pojavom smo pričali po vsej Oceaniji in tudi na Japonskem.

Foto: Wikimedia Commons